

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial samt till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att det stiftas en lag om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial. Genom lagen genomförs det rambeslut om verkställighet i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom och bevismaterial som medlemsstaterna i Europeiska unionen antagit den 22 juli 2003. Lagen föreslås innehålla såväl materiella bestämmelser som procedurbestämmelser angående verkställighet i Finland av sådana frysningsbeslut som utfärdats i en annan medlemsstat samt om översändande till en annan medlemsstat av frysningsbeslut som utfärdats i Finland.

Enligt rambeslutet avses med frysningsbeslut beslut i brottmål fattat av behörig rättslig myndighet i en medlemsstat inom Europeiska unionen i syfte att tillfälligt hindra förstörelse, omvandling, flyttning, överföring eller överlåtelse av sådan egendom som kan omfattas av förverkande eller utgöra bevismaterial. Medlemsstat skall erkänna och verkställa på sitt territorium ett frysningsbeslut som utfärdats av en rättslig myndighet i en annan medlemsstat i samband med ett straffrättsligt förfarande.

Enligt propositionen avses med frysningsbeslut i de situationer då Finland är den översändande staten av ett frysningsbeslut, sådant skingringsförbud eller sådan kvarstad som meddelats av domstol, sådant tillfälligt skingringsförbud eller sådan tillfällig kvarstad som

meddelats av åklagaren vilka samtliga avses i 3 kap i tvångsmedelslagen, eller i 4 kap. i tvångsmedelslagen avsett beslag, som meddelats av domstol eller åklagare.

I den situation att Finland är den stat som tar emot ett frysningsbeslut anses beslutet om frysning som utfärdats av en rättslig myndighet i en annan medlemsstat motsvara det nationella tvångsmedlet, dvs. antingen skingringsförbud, kvarstad eller beslag. Enligt propositionen tar åklagaren emot ett frysningsbeslut som utfärdats av en rättslig myndighet i annan medlemsstat samt beslutar om dess verkställighet. Åklagaren skall förordna om verkställighet av frysningsbeslutet, om det inte finns sådana grunder som nämns i rambeslutet för att förvägra verkställighet eller skjuta upp verkställigheten. Åklagaren sänder frysningsbeslutet till häradsfogden eller förundersökningsmyndigheten för verkställighet på samma sätt som motsvarande nationella säkerhetsåtgärd.

I propositionen föreslås också en ändring av tvångsmedelslagen, lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder samt lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål. Också dessa ändringar har samband med genomförandet av nämnda rambeslut.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 2 augusti 2005.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Inledning	4
2. Nuläge.....	4
2.1. Allmänt.....	4
2.2. Skingringsförbud och kvarstad samt beslag på begäran av främmande stat 5	5
2.3. Internationella fördrag	6
3. Rambeslutet om verkställighet i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial	6
4. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	8
5. Propositionens konsekvenser	12
5.1. Ekonomiska konsekvenser	12
5.2. Konsekvenser för organisation och personal	13
6. Beredningen av propositionen	13
DETALJMOTIVERING	15
1. Lagförslagen	15
1.1. Lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial	15
1. kap. Allmänna bestämmelser	15
2 kap. Verkställighet i Finland av frysningsbeslut.....	16
3 kap. Sökande av ändring	28
4 kap. Översändande av ett i Finland utfärdat frysningsbeslut till en annan medlemsstat för verkställighet.....	29
5 kap. Ersättningar	33
6 kap. Särskilda bestämmelser	34
1.2. Tvångsmedelslagen.....	34
2 kap. Skingringsförbud och kvarstad	34
4 kap. Beslag	35
1.3. Lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder.....	36
1.4. Lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål	36
2. Förklaringar på grundval av rambeslutet	36
3. Ikraftträdande	36
4. Förhållandet till grundlagen och lagstiftningsordning	37
LAGFÖRSLAGEN.....	38

om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial	38
om ändring av tvångsmedelslagen.....	45
om ändring av 13 § i lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder	46
om ändring av 24 och 27 § i lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål	47
BILAGA	48
PARALLELLTEXTER	48
om ändring av 13 § i lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder	48
om ändring av 24 och 27 § i lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål	49
BILAGA	50
RÅDETS RAMBESLUT	50

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Propositionen innehåller förslag till nationellt genomförande av rådets rambeslut om verkställighet i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial (2003/577RIF), nedan rambeslutet. Rambeslutet antogs i Europeiska unionens råd den 22 juli 2003.

Rambeslutet utgör en del av det rättsliga samarbetet i brottmål mellan medlemsstaterna. Samarbetet grundar sig på bestämmelserna i avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen. Enligt artikel 34 i fördraget om Europeiska unionen kan rådet fatta rambeslut om tillnärmning av medlemsstaternas lagar. Rambesluten är bindande för medlemsstaterna när det gäller de resultat som skall uppnås men hänskjuter till de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt. Rambeslutet har inte omedelbar rättsverkan utan sätts i kraft genom nationella lagstiftningsåtgärder.

Rambeslutet grundar sig på ett initiativ från Republiken Frankrike, Konungariket Sverige och Konungariket Belgien (EGT C 75, 7.3.2001, s. 3). Rambeslutet grundar sig på de slutsatser som Europeiska gemenskapens råd antog i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999. Enligt slutsatserna bör principen om ömsesidigt erkännande bli en hörnsten i det rättsliga samarbetet på både det civilrättsliga och det straffrättsliga området inom unionen. Denna princip bör tillämpas också på beslut som föregår domstolsprövningen, särskilt sådana beslut som skulle göra det möjligt för behöriga myndigheter att handla snabbt för att kunna erhålla bevis och beslagta tillgångar som lätt kan överföras. Rådet antog den 29 november 2000 i överensstämmelse med slutsatserna från Tammerfors ett åtgärdsprogram för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande i brottmål med prioriteterna (åtgärderna 6 och 7) att skapa ett instrument om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning av bevismaterial och egendom.

I propositionen föreslås att rambeslutet sätt i kraft genom en särskild lag om verkställig-

het i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial. Lagen föreslås innehålla såväl materiella bestämmelser som procedurbestämmelser angående frysning av egendom och bevismaterial i det avseende som rambeslutet anger. I lagen föreslås dock ingå hänvisningar till annan nationell lagstiftning, eftersom avsikten är att beslut om frysning som utfärdats fattade av en annan medlemsstat verkställs på samma sätt som inhemska säkerhetsåtgärder. I propositionen föreslås en ändring av tvångsmedelslagen (450/1987), lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder (21/1987, nedan den internationella samarbetslagen) och lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål (326/1963, nedan den nordiska samarbetslagen).

2. Nuläge

2.1. Allmänt

Internationell rättslig hjälp är hjälp, som behöriga myndigheter i olika länder lämnar varandra vid behandlingen av gränsöverskridande brottsärenden.

Bestämmelserna om internationell rättslig hjälp i brottmål ingår huvudsakligen i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (4/1994, nedan den internationella straffrättshjälpslagen). Lagen i fråga är ett enhetligt regelsystem för internationell rättslig hjälp på grundval av vilket finska myndigheter kan lämna och begära rättslig hjälp av myndigheter i annan stat. Principen i lagen är att finska myndigheter direkt med stöd av lag kan lämna rättslig hjälp till myndigheter i en annan stat oavsett om det finns ett fördrag mellan Finland och den stat som begär rättslig hjälp. Lämnande av rättslig hjälp förutsätter inte heller att den stat som framställer begäran i övrigt lämnar motsvarande rättsliga hjälp till Finland.

Fastän de finska myndigheterna redan på grundval av den internationella straffrättshjälpslagen kan lämna och begära rättslig

hjälp av myndigheter i annan stat, bestäms Finlands internationella förpliktelser mot andra stater vid lämnande av rättslig hjälp samt rätten att få rättslig hjälp av andra stater på grundval av internationella fördrag. I den internationella straffrättshjälpslagen ingår en bestämmelse som är ett uttryck för denna princip. Enligt bestämmelsen i fråga lämnas internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden också enligt vad som särskilt har avtalats eller stadgats om lämnande av rättshjälp (30 §). Den internationella straffrättshjälpslagen och internationella konventioner tillämpas alltså parallellt.

Enligt 1 § i den internationella straffrättshjälpslagen omfattar den internationella rättshjälpen bl.a. sändande av handlingar och andra bevis och utredningar för behandling av straffrättsliga ärenden samt användning av tvångsmedel för inhämtande av bevis eller för säkerställande av verkställigheten av en förverkandepåföljd. Tillämpningsområdet omfattar också annan rättshjälp som behövs för behandling av ett straffrättsligt ärende. Lagen utgår från att begäran om rättshjälp skall följa finsk lag. Då begäran uppfylls, skall dock enligt 11 § iakttas i begäran framställd särskild form eller särskilt förfarande, om detta inte strider mot de grundläggande rättsprinciperna i Finland.

Den frysning av egendom och bevismaterial som avses i rambeslutet regleras alltså i Finland såväl av den nationella lagstiftningen som av internationella fördrag. Med ett beslut om frysning avses i artikel 2.c i rambeslutet varje åtgärd som vidtas av en behörig rättslig myndighet i den utfärdande staten i syfte att tillfälligt hindra förstöring, omvandling, flyttning, överföring eller överlåtelse av sådan egendom som kan omfattas av förverkande eller utgöra bevismaterial. Av punkt a i artikeln framgår att en förutsättning för frysning är att det är fråga om ett straffrättsligt förfarande. Med egendom avses enligt punkt d i artikeln all slags egendom, materiell eller immateriell, lös eller fast egendom, samt juridiska handlingar eller urkunder som styrker äganderätt eller annan rätt till sådan egendom, som den utfärdande staten anser utgöra vinning av ett brott som avses i artikel 3 eller helt eller delvis motsvara värdet av denna vinning, eller utgöra hjälpmedel eller

föremål för ett sådant brott. Enligt punkt e i artikeln avses med bevismaterial föremål, dokument eller data som kan läggas fram som bevismaterial i ett straffrättsligt förfarande.

Beroende på situationen motsvarar frysning i nationell finsk lagstiftning antingen sådant skingringsförbud eller sådan kvarstad som avses i 3 kap. i tvångsmedelslagen eller sådant beslag som avses i 4 kap. i tvångsmedelslagen. I 3 kap. 1 § i tvångsmedelslagen föreskrivs att om det finns skäl att befara att den som på sannolika skäl misstänks för brott eller den som med anledning av brott kan dömas till att ersätta skada eller till att förverka penningbelopp till staten, genom att gömma eller förstöra sin egendom eller fly eller på annat jämförbart sätt försöker undandra sig att betala böter, ersättning eller belopp som kan dömas förbrutet, får hans egendom ställas under skingringsförbud, dock högst till ett belopp som sannolikt motsvarar de böter eller den ersättning eller förverkandepåföljd som döms ut (kvarstad).

Enligt 4 kap. 1 § i tvångsmedelslagen kan ett föremål tas i beslag, om det finns skäl att anta att det kan ha betydelse som bevis i brottmål eller om det har avhärts någon genom brott eller en domstol förklarar det förverkat. Tvångsmedelslagens 4 kap. innehåller också bestämmelser om beslag av handling (2 §) samt om beslag av postförsändelse och telegram (3 §). Information i elektronisk form jämföras med handling.

I 3 och 4 kap. i tvångsmedelslagen ingår också bestämmelser om internationellt samarbete.

2.2. Skingringsförbud och kvarstad samt beslag på begäran av främmande stat

Angående skingringsförbud, kvarstad och beslag på begäran av främmande stat bestäms i tvångsmedelslagen och i den internationella straffrättshjälpslagen. Enligt 3 kap. 6 a § i förstnämnda lag får egendom med anledning av främmande stats begäran om rättshjälp ställas under skingringsförbud eller beläggas med kvarstad för att säkerställa verkställighet av förverkandepåföljd. Enligt 23 § 2 mom. i den internationella straffrättshjälpslagen förutsätter dock säkerställande av verkställighe-

ten av en förverkandepåföljd att den förverkandepåföljd som i den främmande staten skall bestämmas eller har bestämts kan verkställas i Finland. Angående detta föreskrivs i lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder (21/1987). Tingsrätten beslutar om skingringsförbud och kvarstad på yrkande av undersökningsledaren eller åklagaren. Verkställigheten av skingringsförbud eller kvarstad som bestämts av tingsrätten hör till utökningsmyndigheterna.

Beslag på grundval av begäran om rätts hjälp av en främmande stat regleras i 4 kap. 15a § i tvångsmedelslagen. Ett föremål eller en handling kan på begäran av en utländsk myndighet tas i beslag, om de kan utgöra bevis i brottmål som behandlas av den utländska myndigheten. Dessutom kan ett föremål tas i beslag om det genom beslut av utländsk domstol har förklarats förverkat eller det kan antas att föremålet kommer att förklaras förverkat. Angående beslag beslutar den myndighet som statsinternt är behörig att besluta om beslag, i allmänhet polismyndigheten, men beslaget skall fastställas av tingsrätten.

För ovan behandlade bestämmelser har närmare redogjorts i justitieministeriets arbetsgruppsbetänkande 2004:18 s. 6—12.

2.3. Internationella fördrag

Finland kan lämna rättshjälp direkt på grundval av den internationella straffrätts-hjälplagen, men om det finns ett fördrag tillämpas också dess bestämmelser. Det är då inte möjligt att tillämpa sådana grunder för förvägrande som fördraget inte känner till.

Det viktigaste fördraget är den europeiska konventionen om inbördes rättshjälp från år 1959 (nedan den europeiska rättshjälpskonventionen, FördrS 30/1981), till vilken alla medlemsstater inom EU anslutit sig. När det gäller de säkringsåtgärder som avses i rambeslutet gäller konventionen enbart inhämtande och omhändertagande av bevis. Den europeiska rättshjälpskonventionen kompletteras när det gäller relationerna mellan EU-länderna av Europeiska unionens rättshjälpskonvention från år 2000 (148/2004), som inte ännu internationellt trätt i kraft men som Finland temporärt tillämpar fr.o.m. 25.5.2004.

Angående rättslig hjälp som meddelas för säkerställande av förverkandepåföljder finns bestämmelser i rådets konvention om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott (FördrS 53/1994, nedan konventionen mot penningtvätt) samt i FN-konventionen mot narkotika och psykotropa ämnen (FördrS 44/2004, nedan FN:s narkotikakonvention).

För de konventioner som binder Finland har närmare redogjorts på sidorna 12—15 i ovan nämnda arbetsgruppsbetänkande.

3. Rambeslutet om verkställighet i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial

Rambeslutet syftar till att effektivera det samarbete mellan medlemsstaterna i Europeiska unionen genom vilket de behöriga rättsliga myndigheterna snabbt skall kunna säkerställa bevismaterial eller ta i beslag egendom, som lätt kan överföras. Det är alltså fråga om en effektivisering av den rättsliga hjälpen avseende säkringsåtgärder. Enligt sin ingress grundar sig rambeslutet på den s.k. principen om ömsesidigt erkännande. Rambeslutet utesluter inte möjligheten att i samarbetet mellan EU:s medlemsstater tillämpa också gamla förfaringsätt. Förfarande enligt rambeslutet tillämpas enbart på en sådan begäran som framställts i enlighet med rambeslutet. Rambeslutet avser främst rättslig hjälp som avser säkringsåtgärder. Rambeslutet behandlar inte s.k. slutlig rättslig hjälp, då på begäran av främmande stat verkställs t.ex. dömd förverkandepåföljd.

Enligt artikel 1 i rambeslutet skall en medlemsstat i enlighet med reglerna i rambeslutet erkänna och på sitt territorium verkställa sådant beslut om frysning som utfärdats av en rättslig myndighet i samband med ett straffrättsligt förfarande.

Artikel 2 i rambeslutet innehåller definitioner. Enligt punkt a i artikeln avses med utfärdande stat en medlemsstat där en rättslig myndighet enligt definitionen i den utfärdande statens nationella lagstiftning har utfärdat, giltigförklarat eller på något sätt bekräftat ett beslut om frysning i samband med ett straffrättsligt förfarande. Enligt punkt b i artikeln

avses med verkställande stat den medlemsstat på vars territorium egendomen eller bevismaterialet befinner sig. I punkt c i artikeln definieras beslut om frysning. Enligt definitionen avses med beslut om frysning varje åtgärd som vidtas av en behörig rättslig myndighet i den utfärdande staten i syfte att tillfälligt förhindra förstöring, omvandling, flyttning, överföring eller överlåtelse av sådan egendom som kan omfattas av förverkande eller utgöra bevismaterial.

Med egendom avses enligt artikel 2.d all slags egendom, materiell eller immateriell, lös eller fast egendom, samt juridiska handlingar eller urkunder som styrker äganderätt eller annan rätt till sådan egendom, som den behöriga rättsliga myndigheten i den utfärdande staten anser utgöra vinning av ett brott eller helt eller delvis motsvara värdet av denna vinning, eller utgöra hjälpmedel eller föremål för ett sådant brott. Enligt punkt e i artikeln avses med bevismaterial föremål, dokument eller data som kan läggas fram som bevis i brottmål.

I artikel 3 i rambeslutet föreskrivs om den s.k. dubbla straffbarheten. Enligt punkt 2 i artikeln får den verkställande staten inte kräva kontroll av dubbel straffbarhet avseende de uppräknade brotten som de definieras i den utfärdande statens lagstiftning om de enligt den utfärdande statens lagstiftning är belagda med fängelsestraff på minst tre år. Enligt punkt 4 i artikeln får i fall som inte omfattas av punkt 2 den verkställande staten för erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning i syfte att säkra bevismaterial som villkor ställa att de gärningar för vilka beslutet har utfärdats skall utgöra ett brott enligt den verkställande lagens lagstiftning. För säkerställande av förverkad egendom kan den verkställande staten ställa som villkor för erkännande och verkställighet att gärningen utgör ett brott som enligt den verkställande statens lagstiftning möjliggör beslut om frysning.

Artikel 4 i rambeslutet innehåller bestämmelser om översändande av beslut om frysning. Den myndighet som utfärdar frysningsbeslutet skall enligt artikel 4 översända beslutet om frysning och ett intyg som avses i artikel 9 direkt till den behöriga rättsliga myndighet som är behörig att verkställa det.

Endast Förenade kungariket och Irland får under vissa förutsättningar använda sig av en central myndighet.

Enligt artikel 5 i rambeslutet skall den verkställande staten erkänna ett sådant beslut om frysning som översänds i enlighet med artikel 4 utan att ytterligare formaliteter krävs och utan dröjsmål vidta de åtgärder som behövs för omedelbar verkställighet på samma sätt som för ett beslut om frysning som fattats av en myndighet i den verkställande staten, såvida inte denna myndighet beslutar att åberopa något av skälen för icke-erkännande eller icke-verkställighet enligt artikel 7 eller något av skälen för att skjuta upp verkställigheten enligt artikel 8. I artikeln förutsätts också att den verkställande staten iakttar de formaliteter och förfaranden vid verkställigheten av beslutet om frysning som den utfärdande staten angett, om detta behövs för att säkerställa att bevismaterial är giltigt och dessa formaliteter och förfarande inte strider mot grundläggande rättsprinciper i den verkställande staten.

Myndigheterna i den verkställande staten skall enligt artikel 5.3 så snart som möjligt vidta de åtgärder som beslutet om frysning förutsätter och meddela att beslut om frysning har fattats och, där så är praktiskt möjligt, inom 24 timmar från mottagandet av beslutet om frysning. Enligt punkt 1 i artikeln skall också en rapport om verkställighet av beslutet om frysning utan dröjsmål avges. Enligt punkt 2 i artikeln skall alla ytterligare beslut om tvångsåtgärder som blir nödvändiga genom beslutet om frysning fattas i enlighet med de förfaranderegler som gäller i den verkställande staten.

I artikel 6 i rambeslutet regleras frysningens varaktighet. Huvudregeln i artikeln är att egendomen skall förbli fryst tills det fattas ett slutligt beslut om på frysningsbeslutet efterföljande rättslig hjälp, dvs. t.ex. överlämnande av bevismaterial eller verkställighet av förverkande. Punkt 2 i artikeln tillåter dock den verkställande staten att i samråd med den utfärdande staten begränsa den tid under vilken beslutet om frysning är i kraft. Punkt 3 i artikeln förutsätter att den utfärdande staten utan dröjsmål skall underrätta den verkställande staten om att frysningen inte längre är nödvändig.

Artikel 7 i rambeslutet innehåller bland annat grunderna för förvägrande. De anknyter till att intyget, som utgör en bilaga till rambeslutet, är ofullständigt, till immunitet och privilegier, till den s.k. ne bis in idem-regeln och till dubbel straffbarhet. I artikeln regleras också situationer där verkställighet i praktiken är omöjlig. Artikel 8 i rambeslutet innehåller grunderna för att skjuta upp verkställigheten. Verkställigheten kan skjutas upp om verkställigheten kan inverka menligt på en pågående brottsutredning och i vissa fall på grund av överlappande frysning.

I artikel 9 i rambeslutet finns bestämmelser om ifyllande av det intyg som utgör en bilaga till rambeslutet. Intyget har en central betydelse vid verkställigheten enligt rambeslutet eftersom endast intyget översätts till den verkställande statens språk.

Efterföljande rättslig hjälp lämnas enligt artikel 10 i enlighet med gällande samarbetsförfaranden. Då den utfärdande staten överlämnar beslutet om frysning till den verkställande staten skall beslutet åtföljas av en begäran om överlämnande av bevismaterialet till den utfärdande staten eller en begäran om förverkande eller verkställighet av beslut om förverkande. Om en begäran om sådan s.k. slutlig rättslig hjälp inte kan bifogas bör den utfärdande staten i intyget instruera att egendomen hålls kvar i den verkställande staten i avvaktan på en ovan avsedd begäran. I detta fall skall den utfärdande staten i intyget ange den beräknade tiden för inlämnande av denna begäran. Med avvikelse från regeln att rambeslutet inte normerar slutlig rättslig hjälp konstateras i artikel 10.3 att en begäran om överlämnande av bevismaterial inte får avslås på grund av att dubbel straffbarhet inte föreligger, om begäran avser ett s.k. listat brott enligt artikel 3.2 vilket kan medföra fängelsestraff på minst tre år i den utfärdande staten.

Artikel 11 förutsätter att alla berörda parter, inbegripet tredje part i god tro, har tillgång till rättsmedel. Dessa får dock inte ha suspensiv effekt på verkställigheten. Talan kan väckas såväl i den utfärdande staten som i den verkställande staten. Den materiella grunden för beslutet om frysning får dock prövas endast i talan som väckts i den utfärdande staten. Artikeln innehåller bestämmel-

ser om informationsutbytet mellan myndigheterna i de aktuella staterna. Dessutom förutsätter artikeln att de involverade staterna med en korrekt tillämpning av tidsgränserna och genom information till berörda parter om rättsskyddsmedel garanterar att parterna får tillgång till ett effektivt rättsmedel.

Angående skadeståndsansvaret normeras i artikel 12 som huvudprincip att den utfärdande staten skall ersätta den verkställande staten för skadestånd som eventuellt betalats ut med anledning av verkställigheten av beslutet om frysning, om skadan inte uteslutande har berott på den verkställande statens agerande.

Enligt artikel 14 skall medlemsstaterna före den 2 augusti 2005 vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i detta rambeslut.

Europeiska gemenskapernas domstol är enligt artikel 35 i fördraget om Europeiska unionen behörig att meddela förhandsavgöranden avseende rambeslut samt avgöra tvister mellan medlemsstater. I samband med att godkännandeinstrumentet för Amsterdammfördraget deponerades har Finland avgivit en förklaring, enligt vilken Finland godkänner Europeiska gemenskapernas domstols behörighet att meddela förhandsavgöranden sålunda att alla domstolar kan begära förhandsavgöranden.

4. Målsättning och de viktigaste förslagen

Propositionen syftar till att genomföra det rambeslut som medlemsstaterna i Europeiska unionen antagit. Rambeslutet avses bli genomfört genom att det stiftas en särskild lag om verkställighet i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial (nedan EU-frysninglagen) som föreslås innehålla den reglering för EU:s medlemsstater som rambeslutet förutsätter. Eftersom rambeslutet inte utgör direkt tillämplig rätt, innehåller den föreslagna lagen en heltäckande reglering motsvarande innehållet i rambeslutet. Rambeslutet binder Finland i fråga om resultatet men hänskjuter formerna och medlen till nationell prövning.

I förslaget skapas inte något nytt tvångsmedel avseende frysning, utan man har stan-

nat för en modell enligt vilken ett till Finland inkommet beslut om frysning anses motsvara ett nationellt tvångsmedel, dvs. beroende på situationen antingen skingringsförbud, kvarstad eller beslag. På motsvarande sätt anses en nationell säkringsåtgärd enligt tvångsmedelslagen som ett sådant beslut om frysning enligt den föreslagna lagen som kan sändas för verkställighet till en annan medlemsstat.

Den föreslagna lagen täcker åtgärderna för att säkerställa sådan egendom som kan dömas förverkad eller användas som bevis.

I gällande lag ingår den centrala regleringen om säkringsåtgärder på en främmande stats begäran i tvångsmedelslagen och den internationella straffrättshjälpslagen samt i internationella fördrag. I fråga om säkringsåtgärder innehåller nämnda lagar inte särbestämmelser gällande EU:s medlemsstater.

Den föreslagna lagen avser inte eliminera möjligheten att tillämpa också gällande förfaranden. Ett förfarande enligt EU-frysningsslagen tillämpas enbart på ansökningar som gjorts av EU:s medlemsstater. Den internationella straffrättshjälpslagen och gällande konventioner om ömsesidig rättslig hjälp reglerar dock allmänt närmare all internationell rättslig hjälp i straffrättsliga ärenden. I rambeslutet ingår inte dessa bestämmelser. I förslaget har man alltså stannat för en modell enligt vilken EU-frysningsslagen på grundval av *lex specialis*-bestämmelsen tillämpas då det är fråga om en i rambeslutet avsedd begäran om frysning som inkommer från eller översänds till en annan EU-medlemsstat. I annat fall tillämpas nu gällande bestämmelser. Bestämmelserna i internationella straffrättshjälpslagen och i allmänna internationella fördrag angående rättshjälp kan dock iaktas då den allmänna bestämmelsen i fråga inte står i strid med sådant som uttryckligen bestämts i EU-frysningsslagen. Rambeslutet torde nämligen inte ha syftat till att försämra den internationella straffrättshjälpen jämfört med nuläget.

Den ovan beskrivna modellen överensstämmer också med gällande lagstiftningspraxis och motsvarar den modell som den internationella straffrättsskipningen också för närvarande bygger på. Eftersom den internationella straffrättshjälpslagen tillämpas allmänt i förhållande till alla stater, har i kon-

ventioner som täcker en mindre mängd stater, t.ex. ingångna inom ramen för Europeiska rådet, begränsats t.ex. användningen av grunder för förvägrande. Med tanke på dessa situationer finns i 30 § 2 mom. i den internationella straffrättshjälpslagen en bestämmelse, enligt vilken rättshjälp i straffrättsliga ärenden utan hinder av stadgandena i sagda lag kan lämnas också enligt vad särskilt har *avtalats* eller *stadgats*. Det som särskilt har avtalats eller stadgats är alltså inte enbart preciserande och kompletterande, utan står också någon gång i konflikt med bestämmelserna i allmän lag, dvs. den internationella straffrättshjälpslagen. Enligt den föreslagna modellen förblir den internationella straffrättshjälpslagen alltså baslag för den internationella rättsliga hjälpen avseende straffrätt kring vilken lag det vid behov skapas speciallagstiftning för särskilda situationer. Bestämmelsen i EU-frysningsslagen om att i fråga om rättslig hjälp som avses i lagen i fråga tillämpas även i tillämpliga delar den internationella straffrättshjälpslagen är ett uttryck för detta.

Den centrala förnyelsen i fråga om förfarandet är att det är uteslutande åklagaren som *mottar* en begäran om verkställighet enligt EU-frysningsslagen från en annan EU-medlemsstat om verkställighet och *beslutar* om verkställigheten av denna begäran. Ett beslut om översändande av ett frysningsbeslut för verkställighet till en annan medlemsstat fattas av den åklagare eller domstol som utfärdar frysningsbeslutet.

Det organ till vilket man enligt gällande lag och konventioner skall *översända* en begäran om säkringsåtgärder varierar. Enligt Europeiska rådets 1990 års konvention om penningtvätt är justitieministeriet centralmyndighet. Enligt den internationella straffrättshjälpslagen kan en begäran om säkringsåtgärd sändas också direkt till förundersökningsmyndigheten. Enligt gällande lag *beslutar* dock alltid domstol på begäran om rättslig hjälp av främmande stat om skingringsförbud och kvarstad. Förundersökningsmyndigheten och åklagare kan vid behov vidta tillfälliga åtgärder, om ärendet inte tål uppskov. Förundersökningsmyndigheten eller åklagaren kan *besluta* om skingringsförbud eller om beslag, men också beslag måste inom en vecka föras

till domstol för fastställelse.

Överföringen av beslutsfattandet och översändandet av beslut till enbart åklagarna och domstolarna i ärenden som avser EU-frysningenslagen grundar sig på artiklarna 2.a, 4.1 och 5.1, enligt vilka besluten skall ha utfärdats av rättsliga myndigheter och besluten också sändas direkt mellan de myndigheter som utfärdat besluten. Då Finland är den mottagande staten grundar sig denna lösning på att rambeslutet föreskriver att samma myndighet som mottar beslutet också skall besluta om de verkställighetsåtgärder beslutet förutsätter. Enligt gällande lag beslutar domstolen på begäran av främmande stat om beslag, kvarstad eller skingringsförbud sedan polisen eller åklagaren fört ärendet till domstolens prövning. I förslaget har det dock inte ansetts ändamålsenligt att domstolen skall vara den myndighet som beslutar om verkställighet av frysningsbeslutet, dvs. den myndighet som myndigheten i den främmande staten uteslutande och direkt står i kontakt med, eftersom detta inte skulle innebära något mervärde i praktiken i jämförelse med det nuvarande systemet. Inte heller har det ansetts ändamålsenligt att på förundersökningsmyndigheten överföra den behörighet som nu hör till domstolen, eftersom i synnerhet kvarstad kan gälla betydande ekonomiska värden eller i hög grad begränsa ett företags näringsverksamhet.

Behörigheten kan inte heller delas upp på det sättet att förundersökningsmyndigheten beslutar om verkställigheten då frysningsbeslutet avser beslag medan åklagaren fattar beslut om att frysningen skall verkställas som kvarstad eller skingringsförbud. Detta beror på den praktiska omständigheten att begäran om frysning görs på standardformuläret och först genom att informera sig om dess innehåll går det att sluta sig till om beslutet skall verkställas som beslag, skingringsförbud eller kvarstad. Också klarheten i systemet talar för att beslutanderätten inte delas upp mellan olika myndighetsorganisationer. Av denna orsak föreslås att det alltid är åklagaren som beslutar om verkställigheten av ett sådant beslut om frysning som inkommer till Finland.

Enligt propositionen fattar den åklagare som tar emot frysningsbeslutet beslut om hurvida detta kan verkställas med stöd av den

lag. Den behöriga åklagaren avses besluta om någon i lagen avsedd grund för förvägrande av eller uppskjutande av verkställigheten blir tillämplig, samt bedöma om det beslut som framgår av intyget motsvarar skingringsförbud eller kvarstad som avses i 3 kap. i tvångsmedelslagen eller i 4 kap. i sagda lag avsett beslag. Åklagaren avses förordna att frysningsbeslutet verkställs i den ordning som är föreskriven om skingringsförbud och kvarstad eller beslag samt sända sitt beslut för verkställighet till utskökningsmyndigheten eller förundersökningsmyndigheten. Frysningensbeslutet verkställs på samma sätt som motsvarande nationella beslut om säkringsåtgärder.

På motsvarande sätt, då Finland är den översändande staten, kan ett beslut om kvarstad som översänds till en annan medlemsstat som ett beslut om frysning utfärdas enbart av åklagaren eller i vissa fall av domstol. Den myndighet som fattat frysningsbeslutet beslutar om översändande av beslutet, men då denna myndighet är domstol fattar domstolen beslutet om översändande på begäran av åklagaren. Eftersom beslut om skingringsförbud eller kvarstad i Finland fattas av domstol, är enbart domstolen behörig att besluta om översändande av beslut om nämnda säkringsåtgärd för verkställighet i en annan medlemsstat. Åklagaren beslutar dock om översändande av beslut om tillfälligt skingringsförbud eller tillfällig kvarstad för verkställighet i annan medlemsstat.

Åklagarens behörighet kan för det första motiveras med att förundersökningsmyndigheten i EU:s medlemsstater inte betraktas som en rättslig myndighet. Enligt artikel 2.a i rambeslutet bör beslutet om frysning visserligen vara fattat av en i den utfärdande statens lagstiftning angiven rättslig myndighet. Den förklaring angående judiciella myndigheter som Finland år 1994 meddelat till den Europeiska rättshjälpskonventionen gäller enbart begäran om rättshjälp och täcker inte alla de situationer som det är fråga om i rambeslutet. I synnerhet då det är fråga om ömsesidigt erkännande är det viktigt att medlemsstaterna skall kunna lita på varandras beslut om tvångsmedel. Detta ställer för sin del vissa minimikrav på det tillämpliga förfarandet och nivån för beslutfattande. Principen

om ömsesidigt erkännande och bestämmelserna i rambeslutet samt bestämmelserna om omedelbar verkställighet i artikel 5.1 medför att möjligheterna till undersökning i en annan stat av ett beslut om frysning utfärdat av behörig myndighet i Finland är begränsade. Det ömsesidiga erkännandet innebär primärt omedelbar verkställighet av den utfärdande statens beslut och en minimering av kontrollen i den mottagande staten. Den mottagande staten kan därför motiverat förvänta sig att beslutet som skall verkställas säkert har fattats av en myndighet med tillräcklig juridisk sakkunskap och att åtgärden noggrant övervägts med hänsyn till skälighet, proportionalitet och behov i den utfärdande staten. Den mottagande staten verkställer enligt det nya systemet inte längre sitt egna beslut med anledning av en begäran om rättslig hjälp från en annan stat, utan ett beslut som har utfärdats av en annan stat och översänts till den mottagande staten.

För det andra kan man hänvisa till att förundersökningsmyndigheten enligt gällande lag (15 § 1 mom. i förundersökningslagen) i andra än i enkla ärenden skall underrätta åklagaren om att ett brottsärende kommit till polisen för undersökning. Enligt 2 mom. i paragrafen skall förundersökningsmyndigheten iakta de föreskrifter som åklagaren meddelar för att trygga målen för undersökningen. Ärendet kan i allmänhet inte anses som enkelt, om brottsundersökningen förutsätter verkställighet av tvångsmedel i en annan medlemsstat. Den formulering som valts i propositionen har syftat till att trygga ett iakttagande av principen enligt 15 § 1 mom. i förundersökningslagen och till att göra åklagarens position klarare i det föreslagna nya förfarandet. Konsultering av åklagaren är viktig eftersom åklagaren beslutar om eventuella åtalsåtgärder. Särskilt i betydande brottsärenden är det dessutom med hänsyn till en smidig kommande rättegång och en effektiv skötsel av ärendet motiverat att åklagaren i ett så tidigt skede som möjligt knyts till förundersökningen. Ledningen av förundersökningen skall naturligtvis också i fortsättningen handhas av förundersökningsmyndigheterna, men det valda alternativet förutsätter att förundersökningsmyndigheten och åklagaren intimt samverkar för att realisera det

straffrättsliga ansvaret på det sätt som 15 § i förundersökningslagen kräver.

Enligt rambeslutet kan verkställigheten skjutas upp om den kan tänkas inverka menligt på en pågående brottsutredning. Enligt förslaget skall åklagaren utan dröjsmål underrätta förundersökningsmyndigheterna om att ett frysningsbeslut inkommit för att dessa skall få en möjlighet att framföra sin åsikt om huruvida verkställigheten av denna orsak bör skjutas upp. Detta förfarande syftar till att säkra framgångsrika brottsavväjande åtgärder och dessutom har meddelandet betydelse med hänsyn till förundersökningsmyndigheternas säkerhet.

Åklagaren kan som ett frysningsbeslut för verkställighet i en annan medlemsstat sända också ett beslut om tillfälligt skingringsförbud eller tillfällig kvarstad enligt 3 kap. 3 § i tvångsmedelslagen. Enligt gällande lag är såväl förundersökningsmyndigheten som åklagaren behöriga att i nationella ärenden meddela beslut om tillfälligt skingringsförbud eller tillfällig kvarstad. Åtgärden förfaller, om yrkande om skingringsförbud eller kvarstad inte framställts hos domstolen inom en vecka.

Om begäran om rättshjälp avser eller dess uppfyllande förutsätter att tvångsmedel enligt tvångsmedelslagen används, får enligt 15 § 1 mom. i den internationella straffrätts hjälplagen tvångsmedel inte användas om detta inte skulle vara tillåtet enligt finsk lag i ett sådant fall där den gärning till vilken begäran hänförs sig har begåtts i Finland under motsvarande omständigheter. Bestämmelsen ifråga innehåller förutsättningen för s.k. dubbel straffbarhet. En av de centrala ändringarna i propositionen berör de materiella förutsättningarna för en begäran om rättslig hjälp som förutsätts av rambeslutet. Enligt ändringen kan kravet på dubbel straffbarhet inte längre uppställas om gärningen enligt lagen i en annan medlemsstat utgör ett brott enligt förteckningen i 3 § i EU-frysningenslagen och på gärningen i sagda stat kan följa frihetsstraff på upp till tre år. Grunderna för förvägande enligt straffrätts hjälplagen och gällande konventioner avses inte längre kunna komma till användning. Tillåtna grunder för förvägande är enbart de grunder som nämns i 4 § i EU-frysningenslagen och som anknyter

till ofullständigt intyg, immunitet och privilegier, ne bis in idem-regeln (ej två gånger i samma ärende) samt beslag av en handling, postförsändelse eller telegram.

Åklagaren skall föreskriva en tidsfrist inom vilken åtgärden på begäran av annan medlemsstat gäller. Utgångspunkten är att tidsfristen skall föreskrivas så att egendomen är säkrad ända tills Finland svarat på den utfärdande statens slutliga begäran om rättslig hjälp, dvs. t.ex. på begäran om verkställighet av en dom om förverkande.

Frysning begärs hos en annan medlemsstat genom att till dess behöriga rättsliga myndighet översänds beslutet om den nationella säkringsåtgärden samt det intyg som är en bilaga till rambeslutet. Intyget skall innehålla en angivelse om slutlig rättslig hjälp eller en beräknad tidpunkt för översändande av begäran om rättslig hjälp.

Då Finland är den mottagande staten har den person som frysningens beslut avser rätt att hos tingsrätten överklaga åklagarens beslut om verkställighet av annan medlemsstats beslut om frysning. Åklagarens beslut om t.ex. tillämpning av grunderna för förvägran och frysningens varaktighet kan alltså överklagas. Om frysningens beslut verkställs i den ordning som är föreskriven om skingringsförbud eller kvarstad får verkställighetsåtgärderna överklagas på det sätt som ändring söks i utsökningsmyndighetens verkställighetsåtgärder. Om här avsett överklagande skall myndigheten i den översändande staten underrättas så att myndigheten i fråga skall kunna sända de upplysningar den finner nödvändiga. De materiella grunderna för frysningens beslut får överklagas enbart hos domstolen i den översändande staten.

EU-frysningens lag tillämpas enbart på sådana ansökningar om verkställighet vid vilka det förfarande som rambeslutet förutsätter har iakttagits. Detta innebär att de gamla förfarandena tillämpas i fråga om de medlemsstater som inte vidtagit de lagändringar rambeslutet förutsätter.

5. Propositionens konsekvenser

5.1. Ekonomiska konsekvenser

Det finns inte tillgång till noggranna stati-

stikuppgifter angående antalet ansökningar mellan EU:s nuvarande medlemsstater om sådan rättslig hjälp som motsvarar tillämpningsområdet för rambeslutet. Enligt uppskattningar för åren 2002 och 2003 har antalet ansökningar som kommit till Finland varit några tiotal. Situationen är motsvarande i fråga om de ansökningar som Finland gjort. I uppskattningarna ingår de stater som från och med maj 2004 är medlemmar i Europeiska unionen.

Mänskornas ökade rörlighet på Europeiska unionens territorium kan tänkas medföra att de fall som lagen gäller ökar i framtiden. Detta är fallet framför allt för att 10 nya stater i maj 2004 har kommit i åtnjutande av den fria rörligheten inom Europeiska unionen. Gränsöverskridande säkringsåtgärder har också hittills varit möjliga, men det kan tänkas att också det nya förfarandet ökar antalet fall i framtiden. Det är dock svårt att avgöra hur mycket detta kommer att ske.

Propositionen har inte betydande ekonomiska konsekvenser om de i lagen avsedda ansökningarna om rättslig hjälp inte i betydande grad ökar från nuvarande nivå. Mest arbete skulle förorsakas av en begäran om rättslig hjälp från en annan medlemsstat till Finland. Som en följd av propositionen kan arbetsmängden i tingsrätten dock i någon mån minska, eftersom tingsrätten i regel inte längre skulle besluta om säkringsåtgärd på begäran av annan medlemsstat. Åklagarnas arbetsmängd skulle på motsvarande sätt öka, eftersom åklagaren skall besluta om verkställighet av i denna lag avsett beslut som översänts av annan medlemsstat. Förundersökningsmyndigheten skall inte delta i verkställigheten av skingringsförbud eller kvarstad. Däremot torde förundersökningsmyndighetens åtgärder nästan regelmässigt vara av nöden i fall då ett beslut om frysning skall verkställas som beslag. Utsökningsmyndigheternas ställning förblir oförändrad jämförd med det nuvarande systemet. Justitieministeriets uppgifter skulle minska eftersom ministeriet inte i förfarandet enligt den lagen skulle ha uppgifter som centralmyndighet.

Då Finland är den utfärdande staten kommer åklagarnas arbetsmängd att öka särskilt i den situation då frysningens beslut är kvarstad. Enbart åklagaren och domstolen är be-

höriga att fatta beslut om frysning i det fallet. På motsvarande sätt reduceras förundersökningsmyndigheternas uppgifter. Tingsrätternas uppgifter kan tänkas öka, eftersom tingsrätterna formellt är de myndigheter som beslutar om översändande av beslut om frysning i den situation att frysningsbeslutet är skingringsförbud eller kvarstad eller av domstol meddelat beslag. Eftersom beslut om skingringsförbud, kvarstad och beslag också i övrigt hör till tingsrättens uppgifter, kan den här avsedda ökade arbetsmängden inte anses som betydande.

Propositionen skulle ha ekonomiska konsekvenser också på det sättet att tingsrätters personal, åklagarna, poliserna, tullmyndigheterna och i någon mån också utsökningspersonalen måste utbildas för de nya uppgifter som i EU-frysninglagen tilldelats dem. Utbildningen bör vara tämligen omfattande, eftersom det i huvudsak är fråga om helt nya uppgifter som tilldelats myndigheterna i fråga.

De enligt propositionen behöriga åklagarna kan i huvudsak sköta de uppgifter lagen förskriver inom ramen för sin ordinarie arbetstid. Eventuell beredskap för veckoslut kan dock föranleda kostnader i form av ersättningar.

I bruktagandet av systemet enligt rambeslutet förutom i Finland också i de övriga medlemsstaterna ökar Finlands möjligheter att kunna konfiskera tillgångar som finns i en annan medlemsstat.

5.2. Konsekvenser för organisation och personal

Som ovan konstaterats inverkar propositionen i fråga om de beslut om frysning som faller under rambeslutets tillämpningsområde på behörighetsfördelningen mellan åklagarna, polisen, tullmyndigheterna, tingsrätterna och justitieministeriet, eftersom det slutliga beslutsfattandet i fråga om säkringsåtgärder på begäran av främmande stat skall överföras från tingsrätterna till åklagarna. Inte heller polisen eller tullmyndigheterna har längre behörighet att vidta de tillfälliga åtgärder som avses i denna lag, om den främmande statens beslut sakligt avser skingringsförbud eller kvarstad, och inte heller längre behörig-

het för beslag på begäran av främmande stat. Justitieministeriet har inte heller längre uppgifter som centralmyndighet, eftersom besluten översänds direkt från en behörig rättslig myndighet till en annan. Då Finland är mottagande stat översänds besluten alltså till åklagaren. Då Finland är utfärdande stat är den behöriga myndigheten beroende på fallet antingen åklagare eller domstol.

I fråga om de beslut om frysning som Finland översänder överförs på åklagarna och till en del på domstolarna uppgifter, som tidigare skötts av i huvudsak centralkriminalpolisen och justitieministeriet.

Det nya systemet medför att den ledningsverksamhet som riksåklagarämbetet riktar till åklagarna troligtvis ökar.

6. Beredningen av propositionen

I beredningsskedet har statsrådet till riksdagen översänt skrivelsen U 49/2001 samt dessutom kompletterande information om ärendets behandling i Europeiska unionen.

Lagutskottet har i ärendet lämnat utlåtande 12/2001 rd.

Justitieministeriet tillsatte den 9 augusti 2004 en arbetsgrupp, vars uppgift var att bereda de nationella lagändringar rambeslutet förutsatte och eventuella övriga verkställighetsåtgärder. Basutgångspunkten var att den centrala aktören och rättsliga myndigheten som avses i rambeslutet i Finland skall vara åklagaren. Till medlemmar i denna frysningsarbetsgrupp kallades representanter för justitieministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, riksåklagarämbetet och centralkriminalpolisen.

Frysningsarbetsgruppen avgav sitt betänkande till justitieministeriet (Justitieministeriet, arbetsgruppbetänkande 2004:18) i december 2004. Utlåtanden om betänkandet begärdes av 22 olika myndigheter och instanser av vilka 18 gav ett yttrande. Arbetsgruppen föreslog i sitt betänkande att åklagaren skall vara den centrala rättsliga myndigheten som sköter uppgifterna enligt rambeslutet. Av remissinstanserna motsatte sig inrikesministeriet, finansministeriet, centralkriminalpolisen, Polisnärheten i Helsingfors härad, Tullstyrelsen och utsökningsverket i

Helsingfors härad den föreslagna behörighetslösningen. Den föreslagna behörighetslösningen understöddes av Helsingfors tingsrätt, Kuopio tingsrätt, riksåklagarämbetet, åklagarämbetet i Helsingfors härad, åklagarämbetet i Uleåborg, åklagarämbetet i Tammerfors, Tingsrättsdomarna r.y., Finlands

Advokatförbund och riksdagens biträdande justitieombudsman.

De förslag som ingår i propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet utgående från frysningsarbetsgruppens betänkande och yttrandena med anledning av betänkandet.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningensbeslut av egendom eller bevismaterial

1. kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde. Paragrafen innehåller en bestämmelse angående tillämpningsområdet. Enligt denna verkställs genom lagen i fråga i Finland i rådets rambeslut (2003/577/RIF) dvs. i denna lag avsett frysningensbeslut som utfärdats av en rättslig myndighet i annan medlemsstat. På motsvarande sätt översänds enligt lagen ett frysningensbeslut som utfärdats i Finland till en annan medlemsstat för verkställighet. Lagen tillämpas alltså på beslut om frysning som definierats i rambeslutet och som översänts i enlighet med rambeslutet. Paragrafen grundar sig på artiklarna 1 och 2.a. i rambeslutet.

Bestämmelsen innebär att systemet enligt rambeslutet inte upphäver de förfaranden som ingår i gällande avtal och i lagstiftningen. Om t.ex. en begäran om säkringsåtgärd som annan medlemsstat översänder till Finland inte stämmer överens med rambeslutet tillämpas på beslutet gällande avtal. Om Finland är den stat som begär rättslig hjälp kan på samma sätt avtalen om rättshjälp fortsättningsvis tillämpas då detta förfarande kan bedömas vara snabbare eller mera ändamålsenligt än ett förfarande enligt rambeslutet. Detta kan vara fallet t.ex. då i samma ärende framställs en begäran om rättslig hjälp till såväl en EU-stat som till ett tredje land.

2 §. Definition. Enligt paragrafens 1 mom. avses med frysningensbeslut ett beslut som utfärdats i ett brottmål av behörig rättslig myndighet i Europeiska unionen i syfte att tillfälligt förhindra förstöring, omvandling, flytning, överföring eller överlåtelse av sådan egendom som kan omfattas av förverkande, har förverkats eller kan utgöra bevismaterial. Lagens tillämpningsområde omfattar alltså enbart frysningensbeslut som utfärdats för att säkerställa bevismaterial, för ett senare förverkande eller för verkställighet av senare

förverkande. Tillämpningsområdet omfattar med andra ord inte säkerställande av senare utdömda böter eller ersättningar, inte heller säkringsåtgärder i syfte att återställa ett föremål till dess rätta ägare. Paragrafen grundar sig på artikel 2.c. i rambeslutet.

Enligt paragrafens 2 mom. avses med frysningensbeslut då Finland är den stat som översänder ett frysningensbeslut en domstols beslut om skingringsförbud eller kvarstad enligt 3 kap. i tvångsmedelslagen (450/1987) en åklagares beslut om tillfälligt skingringsförbud eller tillfällig kvarstad enligt 3 kap. i tvångsmedelslagen och en domstols eller åklagares beslut om beslag enligt 4 kap. i tvångsmedelslagen.

Propositionen skapar inte ett nytt nationellt tvångsmedel, utan ett frysningensbeslut som översänds från Finland skall föregås av ett beslut om skingringsförbud eller kvarstad, om tillfälliga åtgärder som föregår dessa, eller om beslag. Besluten om dessa åtgärder avses enligt 2 mom. i definitionen utgöra frysningensbeslut som avses i lagen.

På motsvarande sätt skall ett sådant frysningensbeslut enligt rambeslutet som inkommit från en annan medlemsstat med stöd av 10 § i tillämpliga delar bli verkställt som ett nationellt beslut om skingringsförbud, kvarstad eller beslag.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. kan enbart ett beslag som meddelats av åklagare eller domstol anses som ett frysningensbeslut då Finland är den översändande staten. Bestämmelsen innebär att ett beslag som meddelats av förundersökningsmyndighet inte kan anses som ett frysningensbeslut. Den valda lösningen har motiverats i avsnitt 4 i den allmänna motiveringen.

I praktiken förväntas oftast åklagaren fatta det beslut om beslag som skickas till en annan medlemsstat. Enligt 4 kap. 5 § i tvångsmedelslagen får också domstolen vid handläggningen av åtal besluta om beslag. På samma sätt som då det är fråga om rent nationella fall finns det inte heller i situationer som avses här hinder för att åklagaren fattar beslut om beslag också efter det att behandlingen av åtalet har inletts.

Enligt det föreslagna 2 mom. avses med frysningsbeslut då Finland uppträder som översändande stat också sådant av åklagare meddelat tillfälligt skingringsförbud eller tillfällig kvarstad som avses i 3 kap. 3 § i tvångsmedelslagen. Det är nödvändigt att anse de tillfälliga åtgärderna som frysningsbeslut för att säkringseffekten skall bevaras i fråga om skingringsförbud och kvarstad. I samband med att domstolen meddelar skingringsförbud eller kvarstad hörs vanligen den misstänkta personen. Hela effekten med säkringsåtgärden urvattnas då. Också i rent nationellt relaterade situationer hindras en skingring av egendom effektivast genom tillfälliga åtgärder. I propositionen föreslås 3 kap. i tvångsmedelslagen bli ändrat så att det innehåller bestämmelser om att de tillfälliga åtgärderna förfaller i situationer då den tillfälliga åtgärden sänts som ett frysningsbeslut till en annan medlemsstat.

2 kap. **Verkställighet i Finland av frysningsbeslut**

3 §. Dubbel straffbarhet. Artikel 3.4 i rambeslutet ger en medlemsstat möjlighet att kräva s.k. dubbel straffbarhet, dvs. att som förutsättning för verkställighet kräva att den gärning som utgör grund för frysningsbeslutet skall vara straffbar enligt medlemsstatens lagstiftning. I propositionen har det ansetts motiverat att förutsätta dubbel straffbarhet för verkställighet. Artikel 3.2 i rambeslutet innehåller dock en förteckning över de gärningar, för vilka prövning av dubbel straffbarhet inte får förutsättas om de i den utfärdande staten är belagda med ett fängelsestraff på minst tre år.

Enligt 1 mom. i paragrafen är en förutsättning för verkställighet av frysningsbeslutet att den gärning som utgör grund för frysningsbeslutet är eller under motsvarande förhållanden skulle utgöra ett brott i Finland. Formuleringen i fråga täcker också de s.k. nationellt avgränsade brotten. Enligt denna kan t.ex. ett skattebedrägeri begånget i en annan medlemsstat, och som alltså riktar sig mot offentliga medel i medlemsstaten i fråga, och inte är ett skattebedrägeri i Finland anses som ett skattebedrägeri enligt finsk lag, om gärningen under motsvarande förhållanden

skulle vara ett skattebedrägeri i Finland. Å andra sidan förutsätts inte att den gärning som utgör grund för frysningsbeslutet är straffbar under samma brottsrubricering som i den medlemsstat som utfärdat frysningsbeslutet. Det är tillräckligt att den gärning som utgör grund för frysningsbeslutet är straffbar i Finland oberoende av vilken brottsrubricering den har.

I momentet har också på det sätt som förutsätts i artikel 7.1.d regleringen avseende nationellt avgränsade brott preciserats. Enligt momentet får verkställighet av beslut som gäller skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner inte förvägras av det skälet att lagstiftningen i Finland inte föreskriver samma typ av skatter eller avgifter eller att den inte innehåller samma slags bestämmelser om skatter och andra avgifter, tullar eller valutatransaktioner som den utfärdande statens lagstiftning.

I 2 och 3 mom. föreskrivs att det inte är möjligt att utgående från avsaknad dubbel straffbarhet förvägra verkställighet i fråga om vissa gärningar fastän dessa enligt finsk lag inte skulle vara brott. Bestämmelserna grundar sig på artikel 3.2 i rambeslutet.

I 2 mom. föreskrivs att även om gärningen inte skulle utgöra ett brott under motsvarande förhållanden i Finland, kan verkställighet inte förvägras på sagda grund, om gärningen enligt den utfärdande statens lagstiftning är en gärning som avses i 3 mom. och det strängaste straffet för gärningen enligt lagstiftningen i medlemsstaten i fråga är ett frihetsstraff på minst tre år.

Paragrafens 3 mom. innehåller en förteckning över 32 brott eller brottstyper. Om den gärning som utgör grund för beslutet förekommer i lagstiftningen i den stat som ansökt om verkställighet, och dessutom det strängaste straffet för gärningen i denna medlemsstat är ett frihetsstraff på minst tre år, skall frysningsbeslutet verkställas oavsett om gärningen utgör ett brott i Finland. I praktiken avses myndigheten i den utfärdande staten i sin begäran meddela att den gärning som utgör grund för begäran är ett visst brott enligt förteckningen och att det strängaste straffet för gärningen enligt lagstiftningen i den utfärdande staten är ett frihetsstraff på minst tre år. I princip prövar åklagaren inte innehållet i

den utfärdande statens lagstiftning, utan avsikten är man skall kunna lita på meddelandet från staten i fråga. Om åklagaren dock har grundad anledning att betvivla riktigheten av meddelandet har han eller hon dock möjlighet att pröva om det strängaste straffet för den gärning som utgör grund för begäran i den andra medlemsstaten är ett frihetsstraff på minst tre år vilket avses i paragrafen. Åklagaren kan dessutom pröva om den gärning som utgör grund för begäran enligt den andra statens lagstiftning omfattas av förteckningen i 3 mom. Om gärningen enligt finsk lag omfattas av förteckningen saknar däremot betydelse.

Avseende omständigheten om huruvida gärningen ingår i förteckningen enligt 3 mom. kan åklagaren dock ingripa enbart mot klara felaktigheter, eftersom begreppen är så vittomfattande och tolkning underkastade. I praktiken kan åklagaren enbart ingripa i situationer då den angivna gärningsbeskrivningen klart inte motsvarar ett brott som ingår i förteckningen. Då en annan medlemsstat uppger att den gärning som begäran grundar sig på ingår i förteckningen bör åklagaren också beakta att rambeslutet antagits på alla officiella språk i Europeiska unionen, varför också översättningarna till olika språk kan förorsaka skillnader vid tolkningen av begrepp. Förteckningen i det föreslagna 3 mom. motsvarar förteckningen i artikel 2.2. i rådets rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (2002/584/RIF) samt förteckningen i 3 § 2 mom. i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003, nedan EU-utlämningslagen).

Fastän åklagaren vid tillämpningen av bestämmelserna i de föreslagna 2 och 3 mom. eventuellt inte prövar om gärningen utgör ett brott i Finland, är detta i praktiken fallet nästan undantagslöst. Sådana gärningar som omfattas av listan och inte utgör brott i Finland kan vara t.ex. deltagande i kriminell organisation, om för denna gärning i den medlemsstat som gjort begäran är definierat vidare straff än i Finland. I Finland är deltagande i kriminell organisation kriminaliserat i 17 kap. 1 a och 24 § i strafflagen. Också terrorism kan i den stat som gjort begäran tän-

kas ha ett vidare brottsrequisit än i Finland. Också i fråga om rasism och främlingsfiendlighet kan den stat som gjort begäran tänkas ha infört sådana gärningsformer som inte är straffbara i Finland.

4 §. Andra grunder för förvägrande. Paragrafen innehåller bestämmelser om andra grunder som innebär ett förvägrande av verkställighet av beslut om frysning.

Enligt 1 mom. 1 punkten bör verkställighet förvägras, om ett i 6 § avsett intyg saknas eller är ofullständigt eller uppenbart inte motsvarar frysningsbeslutet. Grunden för förvägrande baserar sig på artikel 7.1.a i rambeslutet. Intyget spelar en central roll i det system som skapas genom rambeslutet, eftersom verkställigheten av frysningsbeslutet sker på grundval av den information som lämnas i intyget. Det är fråga om en begäran enligt rambeslutet och denna lag enbart om det översänds ett intyg som avses i 6 §. Om intyget är ofullständigt på det sätt att det inte kan läggas som grund för verkställigheten och bristen inte avhjälpas, skall verkställighet förvägras.

Intyget intar en central ställning också av den orsaken att den stat som begär verkställighet översätter enbart intyget till den mottagande statens språk eller till ett annat språk som denna stat godtagit. Den stat som ansöker om frysning behöver inte översätta frysningsbeslutet till den verkställande statens språk. Normalt är detta inte nödvändig, eftersom det inte är möjligt att i den verkställande staten pröva de materiella grunderna för frysningsbeslutet, som utfärdats i en annan medlemsstat. Åklagaren kan primärt lita på de uppgifter som angivits i intyget. Verkställigheten bör dock förvägras, om intyget uppenbart inte motsvarar frysningsbeslutet. I vissa undantagssituationer kan åklagaren låta översätta frysningsbeslutet eller en del av det för att kunna pröva denna grund för förvägrande. Enligt rambeslutet är den rättsliga myndighet som utfärdat frysningsbeslutet också den som fyller i intyget. En eventuell divergens mellan frysningsbeslutet och intyget kan därför tänkas bero närmast på ett mänskligt misstag.

Enligt 2 punkten i momentet skall verkställighet förvägras om det föreligger immunitet eller privilegier som gör det omöjligt att

verkställa frysningensbeslutet. Grunden för förvägrande baserar sig på artikel 7.1.b.

Grunden för förvägrande avser t.ex. situationer då den person eller den egendom som verkställigheten riktar sig mot på grundval av nationell lagstiftning eller Finlands internationella förpliktelser åtnjuter privilegier eller immunitet. De i punkten nämnda situationerna är troligen i praktiken sällsynta. Närmast är det möjligt att tänka sig situationer, då verkställigheten riktar sig mot en utländsk diplomatisk representant eller mot en beskicknings egendom och lokaliteter. Ytterligare mera sällsynta kan de situationer tänkas vara, då det är fråga om sådan riksdagsledamots immunitet som avses i 30 § i grundlagen eller i 113 § avsett straffrättsligt ansvar för republikens president.

Enligt 3 punkten i momentet skall verkställighet förvägras om det av uppgifterna i intyget omedelbart framgår att senare rättslig hjälp som avses i 8 §, dvs. s.k. slutlig rättslig hjälp för överlämnande av bevismaterial eller verkställighet av utdömt förverkande inte är möjlig eftersom saken i fråga om det brott som utgör grunden för frysningensbeslutet redan är slutligt avgjord (*ne bis in idem*).

Grunden för förvägrande baserar sig på artikel 7.1.c. Rambeslutet definierar inte närmare innehållet i den s.k. *ne bis in idem* -grunden för förvägrande. Innehållet bestäms på grundval av lagarna och de på fallet tillämpliga internationella fördragen om s.k. slutlig rättslig hjälp. Fördragsbestämmelser om *ne bis in idem*-regeln finns i bl.a. den europeiska rättshjälpskonventionen, konventionen om penningtvätt och i FN:s narkotika-konvention.

Den föreslagna ordalydelsen för 3 punkten är av ovan angiven orsak vittomfattande för att den i varje situation för eventuell slutlig rättshjälp skall kunna omfatta innehållet i den eventuellt tillämpliga *ne bis in idem*-regeln. Ordalydelsen i punkten täcker därför avgöranden från såväl Finland, en annan medlemsstat som ett s.k. tredje land under förutsättning att saken genom beslutet i fråga i den stat som fattat avgörandet slutligt är avgjord. Ett avgörande givet i en annan stat kan givetvis i praktiken beaktas i Finland enbart om de finska myndigheterna har kännedom om det. Enligt den föreslagna ordalydelsen

skall verkställighet förvägras om av uppgifterna i intyget omedelbart framgår förekomsten av en grund för förvägrande.

Enligt 4 punkten i momentet skall verkställigheten av ett frysningensbeslut avseende beslag förvägras, om beslag av en handling, en postförsändelse eller ett telegram inte är tillåtet enligt 4 kap. 2 eller 3 § i tvångsmedelslagen.

Enligt 4 kap. 2 § i tvångsmedelslagen får en handling som innehåller meddelande mellan den misstänkte och någon nära släkting eller mellan den misstänktes nära släktingar inte tas i beslag. En sådan handling får dock tas i beslag om det strängaste straffet för det brott som undersöks är minst sex års fängelse. Inte heller en sådan handling får tas i beslag som innehåller sådant som dess innehavare med stöd av 17 kap. 23 § i rättegångsbalken eller samma kapitel 24 § 2 eller 3 mom. är skyldig eller har rätt att vägra vittna om. Detta förbud mot beslag gäller alltså t.ex. sådana handlingar som innehas av en advokat eller läkare.

Lagrummet 4 kap. 3 § tvångsmedelslagen avser beslag av postförsändelse och telegram. Brev och andra postförsändelser samt telegram till och från den misstänkte, vilka innehas av post- och telegrafverket, får tas i beslag endast när det strängaste straffet för brottet är minst ett års fängelse och de enligt denna lag skulle kunna tas i beslag också hos mottagaren.

Enligt bestämmelsen i 2 mom. skall verkställighet inte genast förvägras med anledning av att intyget saknas eller att det är bristfälligt, utan den andra myndigheten kan beredas tillfälle till en korrigering av bristen. Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten får för den översändande myndigheten utsättas en tidsfrist inom vilken den skall lämna in eller komplettera eller korrigera intyget.

5 §. *Behöriga åklagare*. I paragrafen anges de åklagare som är behöriga att sköta de åklagaruppgifter som hör till verkställigheten av frysningensbeslutet. Enligt 1 mom. i paragrafen bestäms den behöriga åklagaren huvudsakligen enligt den hovrätts domkrets inom vilken den egendom eller det bevis som frysningensbeslutet avser finns. Enligt förslaget är de behöriga åklagarna, då Finland är mot-

tagande stat, de samma som är behöriga åklagare enligt EU-utlämningslagen dvs. då när till Finland inkommer en s.k. "europeisk arresteringsorder". Enligt 1 punkten i momentet är behöriga åklagare häradsåklagarna inom Helsingfors tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Helsingfors eller Kouvola hovrätts domkrets. Enligt 2 punkten i momentet är häradsåklagarna inom Kuopio tingsrätt behöriga åklagare, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Östra Finlands hovrätts domkrets. Enligt 3 punkten i momentet är häradsåklagarna inom Uleåborgs tingsrätt behöriga åklagare, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Rovaniemi hovrätts domkrets. Enligt 4 punkten i momentet är häradsåklagarna inom Tammerfors tingsrätt behöriga åklagare, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets.

I propositionen har det ansetts motiverat att på motsvarande sätt som i fråga om systemet med europeisk arresteringsorder koncentreras behandlingen av ansökningarna till Finland om frysning enligt denna lag till enbart vissa åklagare. Systemet i fråga möjliggör att dessa åklagare specialiserar sig på ärenden som avses i denna lag. Genom koncentrereringen kommer ansökningar om frysning från annan stat oftare till samma åklagare och en större sakkunskap blir då möjlig. Eftersom dessa åklagare också handhar uppgifter i anslutning till den europeiska arresteringsordern, kan det antas att de redan nu har beredskap för handläggning av ärenden med internationell karaktär.

Enligt paragrafens 2 mom. är den häradsåklagare som nämns i 1 mom. i vissa situationer behörig oberoende av inom vilken hovrätts domkrets den i rambeslutet avsedda egendomen eller bevismaterialet finns. Detta är för det första fallet om egendomen eller bevismaterialet finns inom flera av de i 1 mom. 1—4 punkten avsedda domkretsarna. För det andra är vilken som helst i 1 mom. nämnd åklagare behörig, om det inte kan anges med säkerhet var egendomen eller bevismaterialet finns. För det tredje bestäms i momentet att behörigheten kan grunda sig på särskilda skäl. Det tredje kriteriet är öppet

och syftar till att täcka övriga eventuella situationer, där en från huvudregeln avvikande behörighetsreglering kan vara av nöden. Det har ansetts nödvändigt att i bestämmelsen tillåta flexibilitet i fråga om den behöriga åklagaren, eftersom den särskilt vid säkringsåtgärder behövliga snabbheten i praktiken kan tänkas förutsätta ett behörighetsarrangemang som avviker från huvudregeln.

Enligt 3 mom. i paragrafen kan av särskilda skäl också någon annan än den åklagare som avses i 1 eller 2 mom. vara behörig åklagare. I undantagsfall kan alltså också någon annan än åklagaren inom Helsingfors, Kuopio, Uleåborgs eller Tammerfors tingsrätter vara behörig att sköta åklagaruppgifterna i anslutning till verkställigheten av ett beslut om frysning. I praktiken kan ett särskilt skäl för annan än åklagare som avses i 1 eller 2 mom. att motta ett beslut om frysning och på i 9 § avsett sätt fatta beslut i ärendet vara att begäran inkommer under ett veckoslut eller en sådan tid på dygnet att ärendet börjar skötas av en jourhavande åklagare som inte är en åklagare som avses i 1 eller 2 mom..

Riksåklagarämbetet kan ge närmare föreskrifter än paragrafen angående behöriga åklagare. Enligt 3 § 2 mom. i lagen om allmänna åklagare (199/1997) kan riksåklagaren meddela allmänna föreskrifter och anvisningar om åklagarverksamheten. Av de åklagare som verkar inom de tingsrätter som avses ovan i 1 mom. kommer i praktiken att utses vissa personer som har hand om i denna lag avsedda uppgifter.

6 §. Översändande av begäran om frysning till Finland. Paragrafens 1 mom. innehåller en bestämmelse om hur man framställer en begäran om verkställighet i Finland av ett frysningsbeslut som utfärdats i en annan medlemsstat. Den behöriga rättsliga myndigheten i en annan medlemsstat begär frysning genom att översända frysningsbeslutet eller en kopia av detsamma tillsammans med ett intyg enligt standardformuläret i bilagan till rambeslutet direkt till den behöriga åklagaren som avses i 5 §. Begäran får översändas skriftligen, i form av ett elektroniskt meddelande eller på något annat sätt som gör det möjligt att lägga fram ett skriftligt bevis om begäran. Den valda ordalydelsen motsvarar 14 § 2 mom. i EU-utlämningslagen.

Det ifyllda intyget från den andra medlemsstaten är samtidigt en begäran om frysning, dvs. om att rikta säkringsåtgärder mot den egendom som nämns i intyget. Intyget spelar en central roll i systemet enligt rambeslutet och denna lag. Intyget specificerar att det är fråga om ett frysningsbeslut enligt lagen. Intyget är centralt också för att den översändande staten är skyldig att översätta enbart det här avsedda intyget till den mottagande statens språk. Huvudregeln är att de rättsliga myndigheterna i den mottagande staten uteslutande på grundval av intyget skall kunna besluta om verkställighetsåtgärder. Intygets centrala roll framgår också av artikel 7.1. styckena a och c i rambeslutet och på motsvarande sätt av de grunder för förvägrande som ingår i 4 § 1 mom. 1 och 3 punkten i den föreslagna lagen. Enligt punkterna i fråga skall verkställighet förvägras om intyg saknas, om det är ofullständigt eller uppenbart inte motsvarar frysningsbeslutet, dvs. ett beslut om säkringsåtgärd som fattats i en annan medlemsstat. Verkställighet skall också förvägras om det av uppgifterna i intyget omedelbart framgår att slutlig rätts hjälp strider mot *ne bis in idem*-principen.

I rambeslutet konstateras att begäran görs genom att beslutet om frysning och det intyg som återges i bilagan till rambeslutet översänds. I artiklarna i rambeslutet (artiklarna 4.1 och 9.1) hänvisar man dock enbart till intyget, bestämmelser om den information intyget skall innehålla saknas. I propositionen har som nationellt lagtekniskt verkställighetsförfarande för intyget som återges i bilagan till rambeslutet använts en s.k. referens. Denna metod för ikraftsättande har tidigare använts t.ex. i fråga om direktiv. I en inhemsk författning har då föreskrivits att t.ex. någon särskilt nämnd bilaga till direktivet skall iakttas. En sådan hänvisningsteknik bör anses möjlig också i fråga om intyget som återges i bilagan till rambeslutet, eftersom bilagan är så detaljerad och noggrann att ytterligare reglering inte behövs. En utskrivning av intyget i en paragraf leder till sämre läsbarhet. En anpassning av innehållet i intyget till finsk lagtext innehåller dessutom en risk för att finska myndigheter vid tillämpning av uteslutande paragraftexten iakttar en tolkning som är felaktig med hänsyn till formulering-

en i ursprungstexten. Dessutom torde de rättsliga myndigheterna i en annan medlemsstat förutsätta att intyget översänds uttryckligen i den form som det publicerats i Europeiska unionens officiella tidning. Användningen av denna form underlättar också tillämpningen i praktiken, eftersom underlaget för intyget har publicerats i Europeiska unionens officiella tidning på unionens alla officiella språk. Avsikten är att en modell för intyget skall distribueras i elektronisk form för de behöriga finländska rättsliga myndigheternas bruk.

Punkt a i intyget innehåller uppgifter om den rättsliga myndighet som har utfärdat frysningsbeslutet. Punkt b innehåller information om behörig myndighet för verkställighet av frysningsbeslutet i den utfärdande staten, om denna myndighet är en annan myndighet än den som utfärdat frysningsbeslutet. Ifyllandet av denna punkt är frivilligt. Den kan vara ifylld t.ex. i situationer, då en annan myndighet än den i punkt a avsedda rättsliga myndigheten som har utfärdat frysningsbeslutet ansvarar för praktiska åtgärder i anslutning till frysningsbeslutet. I punkt c skall i situationer, då såväl punkterna a som b fyllts i, specificeras vilken av myndigheterna eller vardera som man skall stå i förbindelse med vid kontakter med den medlemsstat som utfärdat frysningsbeslutet. Punkt d gör det möjligt att utse en central myndighet. Ifyllandet av punkten i fråga är tillåtet enbart för Irland och Förenade kungariket.

I punkt e i intyget specificeras det nationella frysningsbeslutet samt anges uppgifterna om detsamma. I punkten anges dessutom om syftet med beslutet är säkrande av förverkande eller säkrande av bevis. I denna punkt anges också eventuell begäran om de formaliteter och förfaranden som skall iakttas vid verkställighet av frysningsbeslut som avser bevismaterial.

I punkt f informeras om den egendom eller det bevismaterial i den verkställande staten som omfattas av frysningsbeslutet. I punkt f.1.a skall det ingå en detaljerad beskrivning av egendomen och, i förekommande fall, det högsta belopp för vilket indrivning söks. Enligt stycket i fråga anges det högsta beloppet, om ett sådant belopp anges i beslutet om vär-

det av vinning. Stycket avser frysning för säkrande av förverkande. Punkt f.1.b förutsätter en detaljerad beskrivning av bevismaterialet när framställan avser säkrande av bevismaterial. Punkt f.2 förutsätter information om egendomens eller bevismaterialets exakta belägenhet eller, om denna inte är känd, senast kända belägenhet. Punkt f.3 förutsätter dessutom information om part som har egendom eller bevismaterial i besittning, eller känd faktisk ägare till egendom eller bevismaterialet, om denna person är en annan än den som misstänks för brottet eller har dömts.

Punkt g förutsätter information om de personer som misstänks för brott eller har dömts.

Punkt h förutsätter en specificering av de åtgärder som skall vidtas av den verkställande staten efter verkställigheten av frysningsbeslutet. För denna på frysningen följande s.k. slutliga rättsliga hjälp redogörs i detaljmotiveringen till 8 §. I punkten bör informeras att egendomen skall kvarhållas i den verkställande staten för senare förverkande. I denna situation skall dessutom lämnas uppgifter om begäran om verkställighet av beslutet om förverkande eller en beräknad tidpunkt för inlämning av begäran om överlämnande av bevis. I en situation då frysningen avser säkerställande av bevis, skall i punkten anges att egendomen skall överlämnas till den utfärdande staten i bevissyfte och att begäran om överföring bifogats intyget. Alternativt kan i intyget konstateras att egendomen skall kvarhållas i den verkställande staten för senare användning i bevissyfte i den utfärdande staten. I detta fall skall också anges en beräknad tidpunkt för inlämning av begäran om överlämnande av bevis.

I punkt i anges uppgifter om de brott till vilka frysningsbeslutet an knyter. I punkten skall beskrivas de relevanta grunderna för frysningsbeslutet och en sammanfattning av de fakta som är kända för den rättsliga myndighet som utfärdar beslutet och intyget. I punkten skall dessutom uppges brottets eller brottens beskaffenhet och brottsrubricering samt tillämpliga bestämmelser eller lagrum som frysningsbeslutet grundar sig på. Om den ovan angivna gärningen är ett brott för vilket enligt lagstiftningen i den utfärdande

staten är föreskrivet ett frihetsstraff på minst tre år och gärningen enligt lagstiftning i staten i fråga utgör ett sådant brott som avses i förteckningen i artikel 3.2 i rambeslutet och i 3 § 2 mom. i den föreslagna lagen, bör detta anges i punkt i.1. I en sådan situation får den verkställande staten i fråga om det aktuella brottet som en förutsättning för verkställighet inte uppställa s.k. dubbel straffbarhet. När det gäller andra brott än de ovan avsedda s.k. listbrotten förutsättes i punkt i.2 en fullständig beskrivning.

I punkt j lämnas information om de rättsmedel mot frysningsbeslutet som i den utfärdande staten står till förfogande för berörda parter, inklusive tredje man i god tro. Uppgifterna i punkten är nödvändiga, eftersom de materiella grunderna för ett frysningsbeslut enligt artikel 11.2 i rambeslutet och 17 § i den föreslagna lagen får prövas endast i talan som väcks vid en domstol i den utfärdande staten. Punkten skall innehålla en beskrivning av de rättsmedel som står till förfogande samt åtgärder som är nödvändiga att vidta. Dessutom skall anges den domstol där talan kan väckas samt uppgifter om vilka som kan väcka talan. Utöver detta förutsätts information om tidsfristen för väckande av talan. I punkten skall dessutom anges kontaktinformation angående den myndighet som kan tillhandahålla ytterligare information om förfarandet för att överklaga beslut i den utfärdande staten och om huruvida rättshjälp och översättningshjälp finns tillgängliga.

I punkt k är det möjligt att ange andra omständigheter i fallet. Punkt l innehåller underskrift av den utfärdande rättsliga myndigheten samt uppgifter om tjänstemannens befattning.

Enligt 2 mom. i paragrafen skall i en situation då de handlingar som avses i 1 mom. har översänts till en annan myndighet än den behöriga åklagare som avses i 5 § denna myndighet vidareända handlingarna till den behöriga åklagaren och underrätta den översändande rättsliga myndigheten i den andra medlemsstaten om detta. Bestämmelsen grundar sig på artikel 4.4 i rambeslutet.

7 §. Språk och översättning. Enligt 1 mom. i paragrafen skall ett intyg som inkommit till Finland vara skrivet på finska, svenska eller engelska, eller åtföljas av en

översättning till något av dessa språk. Den behöriga åklagaren kan också godta ett intyg som är översatt till något annat än språken i fråga, om det inte finns något annat hinder för godtagandet. Avsikten är att de finska myndigheterna smidigt skall kunna godkänna också intyg på andra språk fastän det inte finns en skyldighet till det. Bestämmelsen grundar sig på punkterna 2 och 3 i artikel 9 i rambeslutet, i vilka föreskrivs att intyget skall översättas till det officiella språket eller något av de officiella språken i den verkställande staten, men en medlemsstat får förklara att den godtar en översättning till ett annat av Europeiska gemenskapernas institutioners officiella språk. Finland föreslås på grundval av nämnda punkt 3 i rambeslutet lämna en förklaring enligt vilken Finland vid sidan av sina officiella språk godtar också intyg på engelska.

Paragrafens 2 mom. förutsätter dock att den behöriga åklagaren ser till att intyget översätts till finska eller svenska. Centralkriminalpolisen avses bistå vid översättningen. De intyg som översänds till Finland är i praktiken oftast på engelska, och den översättning som avses här är alltså en översättning från engelska till finska eller svenska. Eftersom centralkriminalpolisen har bättre översättningsresurser än åklagaren, kan åklagaren vid behov be om bistånd av centralkriminalpolisen vid översättningen. Intyget bör finnas tillgängligt på finska eller svenska i det skedet då åklagaren genom sitt beslut förordnat att frysningens beslut skall verkställas. Översättningen bör göras så snabbt som möjligt efter det att intyget inkommit.

Den medlemsstat som gjort begäran om frysning översänder inte en översättning av beslutet i fråga till den verkställande staten. I rambeslutet förutsätts detta inte, eftersom verkställigheten av frysningens beslut sker på grundval av de uppgifter som lämnats i intyget, och den verkställande staten kan inte pröva de materiella förutsättningarna för frysningens beslut som utfärdats i en annan medlemsstat. Av denna orsak finns det i huvudsak inte heller behov för översättning till finska eller svenska av frysningens beslut som översänts till Finland. Verkställighet kan dock förvägras om intyget uppenbart inte motsvarar frysningens beslut. För prövning av

denna grund för förvägrande enligt 4 § 1 mom. 1 punkten kan det därför i undantagsfall vara nödvändigt att översätta också frysningens beslut eller en del av det till finska eller svenska.

8 §. Begäran om rättslig hjälp efter frysning. Paragrafen föreslås innehålla en bestämmelse enligt vilken i samband med begäran om frysning också skall översändas information om en begäran om slutlig rättslig hjälp. Enligt 1 mom. i paragrafen skall i samband med begäran om frysning översändas en begäran om överlämnande av bevismaterial till den utfärdande staten (1 punkten) eller en begäran om verkställighet av ett beslut om förverkande (2 punkten) eller en begäran om att egendomen skall hållas kvar i Finland i avvaktan på en begäran som avses i 1 eller 2 (3 punkten). I en situation som avses i den sistnämnda punkten skall den beräknade tidpunkten för en begäran enligt 1 eller 2 punkten anges.

Enligt 2 mom. i paragrafen skall de ansökningar som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten handläggas på det sätt som avtalats eller föreskrivits särskilt. På de ansökningar som avses i 1 mom. 1 punkten skall alltså tillämpas bestämmelserna och föreskrifterna i den internationella straffrättslig hjälpslagen, tvångsmedelslagen och på var och en situation tillämpliga fördrag. T.ex. föreskriver 4 kap. 15 a § i tvångsmedelslagen att om ett föremål eller en handling som har tagits i beslag för att användas som bevis i ett brottmål som behandlas av en utländsk myndighet, kan domstolen på begäran av den myndighet som beslutat om beslaget besluta om att föremålet eller handlingen under vissa förutsättningar vid behov får överlämnas till den utländska myndighet som framställt begäran. I denna proposition föreslås att 4 kap. 15 a § i tvångsmedelslagen kompletteras med en bestämmelse enligt vilken i de fall då ett beslag verkställts enligt EU-frysningens lag kan åklagaren eller förundersökningsmyndigheten göra en begäran som avses i 3 mom. om överlämnande av bevis.

Artikel 10.3 i rambeslutet förutsätter att den verkställande staten i fråga om slutlig rättslig hjälp som avses i 1 mom. 1 punkten i denna paragraf, dvs. överlämnande av bevis, inte får avslå begäran på grund av att dubbel

straffbarhet inte föreligger, om begäran avser situationer som avses i 3 § 2 och 3 mom. i denna lag, alltså att det är fråga om ett s.k. listat brott som kan medföra fängelsestraff på minst tre år i den utfärdande staten. Denna bestämmelse i rambeslutet förutsätter dock inte lagstifningsåtgärder, eftersom inte heller gällande lagstiftning för överlämnande av bevis till en främmande stat förutsätter dubbel straffbarhet. Enligt 15 § 1 mom. i den internationella brottsrättshjälpslagen är dubbel straffbarhet en förutsättning enbart om åtgärden i fråga förutsätter användning av tvångsmedel som avses i tvångsmedelslagen. Själva överlämnandet av bevis till en främmande stat förutsätter inte längre tvångsmedel, eftersom de behövliga tvångsmedlen redan använts vid verkställigheten av frysningsbeslutet i den ordning som är föreskriven om beslag.

Också i fråga om en begäran om verkställighet av beslut om förverkande som avses i 1 mom. 2 punkten i denna paragraf iakttas vad som särskilt har föreskrivits. Beroende på situationen tillämpas alltså den internationella samarbetslagen eller den nordiska samarbetslagen samt tillämpliga internationella fördrag, t.ex. Europarådets konvention om penningtvätt från år 1990. En begäran om verkställighet av ett frysningsbeslut som omfattas av den internationella samarbetslagen bör sändas till justitieministeriet, som i enlighet med 5 § i den internationella samarbetslagen beslutar om verkställighet av förverkande i Finland. På motsvarande sätt bör en begäran som omfattas av den nordiska samarbetslagen med stöd av den föreslagna ändrade 24 § i sagda lag sändas till rättsregistercentralen.

Artikel 10 i rambeslutet och särskilt dess punkt 2 lämnar delvis rum för tolkning om huruvida det förutsätts att en begäran om s.k. slutlig rättshjälp i alla situationer också skall översändas i den ordning och via de kanaler som numera internationellt är avtalade i fråga om slutlig rättslig hjälp förutom att den i vissa fall bifogas intyget angående frysning. Denna oklarhet gäller särskilt situationer då det vid tidpunkten för begäran om frysning också är möjligt att begära slutlig rättslig hjälp. Fastän huvudregeln att använda gällande kanaler består, torde Finland som verk-

ställande stat inte nödvändigtvis behöva förutsätta att begäran om slutlig rättslig hjälp görs via två kanaler. Det är tillräckligt att den åklagare som i anslutning till begäran om frysning mottar en begäran om slutlig rättslig hjälp vid behov vidarebefordrar begäran till den korrekta behöriga myndigheten och meddelar detta till den rättsliga myndighet som översänt frysningsbeslutet.

I situationer då en begäran om slutlig rättslig hjälp görs vid en senare tidpunkt på det sätt som beräknas i intyget, är det tillräckligt att en begäran om slutlig rättslig hjälp görs till de finska myndigheterna via en enda kanal. Om begäran kommer till den åklagare som mottagit begäran om frysning, bör åklagaren i fråga vid behov vidarebefordra begäran till den behöriga finska myndigheten och meddela detta till den rättsliga myndighet som översänt frysningsbeslutet. Om igen en begäran om slutlig rättslig hjälp inkommer till någon annan myndighet än den åklagare som mottagit begäran om frysning skall denna åklagare utan dröjsmål informeras om begäran.

Bestämmelserna i paragrafen grundar sig på artikel 10 i rambeslutet.

9 §. Beslut om verkställighet av frysningsbeslut. Enligt 1 mom. i paragrafen beslutar den behöriga åklagaren om ett frysningsbeslut som den rättsliga myndigheten i en annan medlemsstat har översänt skall verkställas på grundval av denna lag. Om frysningsbeslutet lyder under denna lags tillämpningsområde och det enligt lagen i fråga inte finns grund att förvägra verkställighet eller skjuta upp verkställigheten, skall åklagaren förordna att ett frysningsbeslut som lyder under denna lags tillämpningsområde skall verkställas i den ordning som är föreskriven om skingringsförbud och kvarstad eller beslag.

Åklagaren skall i första hand undersöka om begäran enligt 1 och 2 § utgör en begäran om frysning som lyder under lagens tillämpningsområde. Åklagaren skall också undersöka grunderna för förvägrande, om vilka föreskrivs i 3 och 4 § i denna lag. Verkställigheten av frysningsbeslutet skall förvägras om förutsättningen om dubbel straffbarhet som avses i 3 § inte uppfylls i en situation då paragrafen förutsätter dubbel straffbarhet. Verkställigheten skall förvägras också om

det föreligger någon grund för förvägrande som avses i 4 §.

Åklagaren skall före beslutet också överväga om verkställigheten med stöd av 13 § 1 mom. skall skjutas upp eftersom verkställigheten kan inverka menligt på en pågående brottsutredning.

Åklagaren beslutar om frysningsbeslutet verkställs i den ordning som är föreskriven om skingringsförbud och kvarstad eller om beslag. I artikel 5.1 i rambeslutet förutsätts att ett frysningsbeslut som utfärdats i en annan medlemsstat verkställs på samma sätt som ett nationellt frysningsbeslut i den verkställande staten. Åklagaren skall alltså pröva vilken nationell säkringsåtgärd frysningsbeslutet i den andra medlemsstaten motsvarar, och utgående från denna prövning fatta beslut om verkställighetsordningen.

Enligt 2 mom. i paragrafen skall åklagaren utan dröjsmål och om möjligt inom 24 timmar från det ett frysningsbeslut togs emot underrätta den behöriga rättsliga myndigheten i den utfärdande staten om sitt beslut enligt 1 mom.. Nämnade 24 timmars tidsgräns grundar sig på artikel 5.3 i rambeslutet. Underrättelsen får översändas skriftligen, i form av ett elektroniskt meddelande eller på något annat sätt som gör det möjligt att lägga fram ett skriftligt bevis om underrättelsen.

Paragrafens 3 mom. innehåller en mekanism som säkerställer en koordinerad informationsgång mellan åklagaren, polisen och tullen. Enligt momentet skall den behöriga åklagaren innan i 1 mom. avsett beslut fattas meddela centralkriminalpolisen och Tullstyrelsen om att ett frysningsbeslut inkommit. Meddelandet är viktigt särskilt för utredning av förekomsten av en eventuell pågående brottsutredning som grund för uppskjutande av verkställigheten enligt 13 § 1 mom. Nämnade myndigheter skall utan ogrundat dröjsmål efter det att åklagarens meddelande kommit meddela honom eller henne om förekomsten av en sådan grund för att skjuta upp verkställigheten som de känner till, dvs. att det pågår en sådan brottsutredning som avses i 13 § 1 mom. som kan påverkas menligt av verkställigheten av frysningsbeslutet. Centralkriminalpolisen och Tullstyrelsen bör svara åklagaren synnerligen snabbt så att den tidsram av 24 timmar som uppställts för

åklagarens beslutsfattande skall kunna iaktas. I praktiken kan åklagaren i samband med meddelandet om mottagandet av frysningsbeslutet uppge en tid inom vilken han eller hon ämnar meddela den översändande staten om sitt beslut. Om centralkriminalpolisen eller Tullstyrelsen inte besvarar förfrågningen innan denna tidsfrist gått ut, kan åklagaren det oaktat vid behov sända sitt beslut för kännedom till den översändande staten.

10 §. Verkställighet. Paragrafen innehåller bestämmelser om förfarandet efter det att åklagaren enligt 9 § har förordnat om verkställighet av frysningsbeslutet. Enligt paragrafen skall åklagaren utan dröjsmål ge in sitt i 9 § avsedda beslut till häradsfogden eller förundersökningsmyndigheten för verkställighet. Om åklagaren har förordnat att frysningsbeslutet skall verkställas i den ordning som är föreskriven om skingringsförbud eller kvarstad sker verkställigheten i tillämpliga delar på det sätt som föreskrivs i 7 kap. i utsökningsslagen. På motsvarande sätt skall ett frysningsbeslut som skall verkställas i den ordning som är föreskriven om beslag i tillämpliga delar verkställas på det sätt som föreskrivs i 4 kap. 2—4 §, 6—10 § och 17—19 § i tvångsmedelslagen.

Iakttagandet av verkställighetsordningen för skingringsförbud och kvarstad innebär t.ex. att den som verkställigheten berör får kännedom om frysningsbeslutet vid verkställighetsförrättningen eller genom det efterhandsmeddelande som avses i 3 kap. 36 § i utsökningsslagen. Fastän bestämmelsen i 3 kap. 4 § 1 mom. i tvångsmedelslagen angående s.k. avvärjningssäkerhet inte blir tillämplig, är det möjligt att i samband med verkställigheten på grundval av 7 kap. 12 § i utsökningsslagen. Det verkställda frysningsbeslutet har motsvarande verkningar enligt utsökningsslagen som ett nationellt skingringsförbud eller en nationell kvarstad.

Då frysningsbeslutet verkställs i den ordning som är föreskriven om beslag handhar förundersökningsmyndigheten verkställigheten. Vad som föreskrivs i 4 kap. 2—4 §, 6—10 §, och 17—19 § i tvångsmedelslagen skall då i tillämpliga delar iaktas. Ett iakttagande i tillämpliga delar av 4 kap. 2—4 § i tvångsmedelslagen betyder alltså att bestämmelserna i 4 kap. 2—4 § tvångsmedelslagen om be-

slag av handling, postförsändelse och telegram samt förutsättningarna för tvångsmedlet, och dessutom bestämmelserna om kvarhållande av försändelse i och för beslag i tillämpliga delar skall iakttas. Detta gäller särskilt de i nämnda 2 och 3 § föreskrivna trösklarna för straffbarhet som förutsättning för beslag. Ett iaktagande i tillämpliga delar av 4 kap. 7 § i tvångsmedelslagen innebär bl.a. att den hos vilket beslaget utförs enligt bestämmelserna i nämnda lagrum får kännedom om frysningens beslutet.

Paragrafens 2 *mom.* föreskriver om iakttagande av de förfaranden som anges av den främmande staten. Verkställigheten skall iakttas de formaliteter och det förfaranden som anges av den behöriga rättsliga myndigheten i den översändande staten, om det behövs för att säkerställa att bevismaterialet är giltigt. En ytterligare förutsättning är att denna formalitet och detta förfarande inte strider mot de grundläggande rättsprinciperna i Finland. Bestämmelsen grundar sig på artikel 5.1 i rambeslutet. Motsvarande bestämmelse ingår redan i gällande lagstiftning. Enligt 11 § 1 *mom.* i den internationella straffrätts-hjälpslagen skall vid verkställigheten av begäran om rättshjälp iakttas särskild form eller särskilt förfarande om detta inte strider mot de grundläggande rättsprinciperna i Finland och om något annat inte särskilt har föreskrivits eller följer av internationella förpliktelser som är bindande för Finland. Nämnda bestämmelse i den internationella straffrätts-hjälpslagen gäller också rättslig hjälp som meddelas myndighet i annat land än en medlemsstat inom EU.

11 §. Underrättelse om att verkställigheten slutförts. Den föreslagna paragrafen innehåller en bestämmelse om den underrättelse om att verkställigheten slutförts som skall översändas. Enligt lagrummet skall den behöriga åklagaren utan dröjsmål underrätta den behöriga rättsliga myndigheten i den översändande medlemsstaten om att frysningens beslutet verkställts. Underrättelsen skall kunna översändas skriftligen, i form av ett elektroniskt meddelande eller på något annat sätt som gör det möjligt att lägga fram ett skriftligt bevis om underrättelsen. Paragrafen grundar sig på artikel 5.1.3 i rambeslutet.

12 §. Frysningens varaktighet. Avseende

frysningens varaktighet utgår rambeslutet från att egendomen hålls fryst tills en begäran om slutlig rättshjälp slutligt är avgjord. Detta framgår av artikel 6.1 i rambeslutet. Enligt punkt 2 i sagda artikel har dock medlemsstaterna givits möjlighet att i enlighet med sin nationella lagstiftning och praxis ställa lämpliga villkor mot bakgrund av omständigheterna i ärendet för att begränsa den tid under vilken egendomen skall vara fryst. Detta förutsätter att den stat som utfärdat frysningens beslutet hörs såväl enligt villkoren för frysningens längd som enligt villkoren för eventuell hävning av frysningens åtgärd. I propositionen föreslås att frysningens varaktighet begränsas på det sätt som avses i punkt 2 i artikeln.

Enligt paragrafens 1 *mom.* skall den behöriga åklagaren alltid sätta ut en giltighetstid inom vilken åtgärden gäller. När det gäller säkringsåtgärder med anledning av en främmande stats begäran om rättslig hjälp ingår i lagen (3 kap. 6a § 2 *mom.* och 4 kap. 15a § 2 *mom.* i tvångsmedelslagen) en bestämmelse av motsvarande slag om utsättande av giltighetstid. Längden för giltighetstiden har i dessa bestämmelser hänskjutits till prövning av den myndighet (domstol) som fattar beslut i saken. Inte heller den nu föreslagna bestämmelsen innehåller någon fast giltighetstid. Då giltighetstiden sätts ut är det i praktiken möjligt att beakta den i intyget som avses i 6 § lämnade uppgiften om den beräknade tidpunkten för inlämnande av begäran om s.k. slutlig rättslig hjälp (punkt h). Om begäran om slutlig rättslig hjälp redan lämnats i anslutning till frysningens beslutet inverkar på giltighetstiden närmast omständigheten hur länge behandlingen av begäran om slutlig rättslig hjälp dröjer i Finland.

Enligt den föreslagna bestämmelsen skall åklagaren dock innan giltighetstiden sätts ut ge den översändande myndigheten möjlighet att uttala sig om dess längd. Den översändande myndigheten har då möjlighet att framställa omständigheter, som åklagaren kan beakta då längden för tidsfristen föreskrivs. Åklagaren kan på begäran av den översändande myndigheten före utgången av tidsfristen förlänga densamma.

I det föreslagna 2 *mom.* föreskrivs om åklagarens skyldighet att underrätta den

översändande myndigheten om den utsatta tidsfristen för frysningsbeslutets giltighet. Åklagaren skall meddela den översändande myndigheten om den giltighetstid han eller hon satt ut samt att de verkställda verkställighetsåtgärderna hävs vid utgången av tidsperioden om den inte förlängs. Myndigheterna i den andra medlemsstaten får på detta sätt möjlighet att vid behov begära om förlängning av den utsatta giltighetstiden och uttala sig om längden för den nya giltighetstiden. Till denna del grundar sig förslaget på artikel 6.2 i rambeslutet. Nämnda bestämmelse föreskriver att den verkställande staten skall underrätta den utfärdande staten om den i enlighet med sina villkor avser att häva frysningsåtgärden för att den utfärdande staten skall få möjlighet att lämna synpunkter.

13 §. Uppskjutande av verkställigheten. I paragrafen föreskrivs om situationer där verkställigheten av ett frysningsbeslut från en annan medlemsstat kan bli uppskjuten samt om förfarandet för uppskjutandet. Enligt 1 mom. i paragrafen får den behöriga åklagaren skjuta upp verkställigheten av frysningsbeslutet, om verkställigheten kan inverka menligt på en pågående brottsutredning. En sådan situation kan vara aktuell om verkställigheten av ett frysningsbeslut från en annan medlemsstat riktar sig mot t.ex. en sådan persons egendom som också de finska myndigheterna misstänker för något brott. Verktälligheten kan då för den person som är föremål för undersökning avslöja förekomsten av de mot personen riktade misstankarna och på detta sätt inverka menligt också på utredningen av ett brott som finska myndigheter utreder. Den för bestämmelsen valda formuleringen *brottsutredning* täcker också skedet innan den egentliga förundersökningen inleds. Bestämmelsen grundar sig på artikel 8.1.a i rambeslutet.

Åklagaren bör innan han eller hon på grundval av 9 § förordnar verkställighet av frysningsbeslutet överväga om det finns skäl för att skjuta upp verkställigheten av det samma. Av denna orsak skall åklagaren i enlighet med 9 § 3 mom. före beslutet fattas underrätta förundersökningsmyndigheterna om det mottagna frysningsbeslutet. Dessa skall underrätta åklagaren om det i Finland pågår en brottsutredning som kan påverkas

menligt av verkställigheten av frysningsbeslutet. Beslutet om uppskjutande kan dock vid behov fattas först i ett senare skede, om det eventuella menet för brottsutredningen uppdagas efter det att svaret om att begära om verkställighet godkänts redan översänts till den andra medlemsstaten.

Enligt paragrafens 2 mom skall den rättsliga myndigheten i den översändande staten utan dröjsmål underrättas om uppskjutandet av verkställigheten samt om grunderna för detta. Underrättelsen får översändas skriftligen, i form av ett elektroniskt meddelande eller på något annat sätt som gör det möjligt att lägga fram ett skriftligt bevis över underrättelsen. Den förväntade varaktigheten för uppskjutande bör också om möjligt meddelas, om denna kan bedömas. Momentets bestämmelse grundar sig på artikel 8.2. i rambeslutet.

I 3 mom. i paragrafen föreskrivs om verkställighet av frysningsbeslutet efter att grunden för uppskjutande inte längre föreligger. Enligt momentet skall åtgärder omgående vidtas för verkställighet av frysningsbeslutet och den översändande rättsliga myndigheten underrättas om detta på det sätt som avses i 2 mom. En effektiv tillämpning av bestämmelsen förutsätter att den myndighet på vars pågående brottsutredning verkställigheten av frysningsbeslutet inverkar menligt underrättar den åklagare som fattat beslutet om uppskjutande när verkställigheten kan ske utan men för brottsutredningen.

14 §. Hävande av beslut om verkställighet av frysningsbeslut. I paragrafen föreslås bestämmelser för situationer då åklagaren skall häva det beslut som med stöd av 9 § 1 mom. har fattats angående verkställighet av frysningsbeslutet. Enligt 1 mom. 1 punkten i paragrafen skall åklagaren häva beslutet om verkställighet av frysningsbeslutet, om det framgår att frysningsbeslutet inte kan verkställas i Finland. Denna 1 punkt blir tillämplig närmast då en i 4 § avsedd grund för förvägrande kommer till åklagarens kännedom först efter att åklagaren redan på grundval av 9 § 1 mom. förordnat om verkställighet av frysningsbeslutet. Eftersom åklagaren bör fatta beslut om verkställighet i mycket brådsakande ordning, huvudsakligen inom 24 timmar från det att beslutet inkom, är det möjligt

att en grund för förvägrande kommer till åklagarens kännedom först senare. Det är möjligt att förekomsten av en grund för förvägrande inte framgår av de handlingar som åklagaren har tillgång till. I situationer enligt 4 § 1 mom. 4 punkten är förekomsten av en grund för förvägrande beroende av vem som innehar en handling som skall beslagtas. Förekomsten av grunden för förvägrande framgår slutligt först då beslutet verkställs.

Fastän beslut om att verkställa frysningsbeslutet fattas, föreligger det ett faktiskt hinder för verkställigheten då egendom inte påträffas. För denna situation finns en bestämmelse i artikel 7 som behandlar grunder för förvägrande. I punkt 4 i artikeln föreskrivs att om det i praktiken är omöjligt att verkställa frysningsbeslutet på grund av att egendomen eller bevismaterialet har försvunnit, förstörts, inte kan återfinnas på den plats som anges i intyget eller om platsen där egendomen eller bevismaterialet finns inte har angetts tillräckligt exakt, trots att den utfärdande staten har konsulterats, skall de behöriga rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten likaså underrättas utan dröjsmål. På grund av denna bestämmelse föreslås i 2 punkten i momentet att åklagaren skall häva beslutet om verkställighet av frysningsbeslutet, om egendomen inte påträffas. Angående hörande av den rättsliga myndigheten i den andra medlemsstaten innan beslutet hävs på denna grund föreskrivs i 2 mom. i paragrafen.

Enligt 3 punkten i momentet skall åklagaren häva sitt beslut om verkställighet av frysningsbeslutet, om den utsatta giltighetstiden för verkställighetsåtgärderna som föreskrivits i 12 § 1 mom. gått ut. Verkställighetsåtgärderna återkallas alltså inte automatiskt vid utgången av giltighetstiden, utan först då åklagaren häver sitt beslut om verkställighet. Enligt det föreslagna 12 § 1 mom. skall åklagaren alltid sätta ut en giltighetstid för verkställighetsåtgärderna. Åklagaren kan dock förlänga denna giltighetstid, om en begäran om förlängning görs innan tidsfristen gått ut. Om den giltighetstid som satts ut har gått ut och en begäran om förlängning av giltighetstiden inte har gjorts, skall åklagaren enligt den föreslagna 3 punkten häva beslutet om verkställighet av frysningsbeslutet.

Enligt 4 punkten i momentet skall beslutet

om verkställighet av frysningsbeslutet också hävas, om begäran om verkställighet av frysningsbeslutet återkallas. Enligt artikel 6.3 i rambeslutet skall den rättsliga myndigheten i den utfärdande staten utan dröjsmål meddela de rättsliga myndigheterna i den verkställande staten om att frysningsbeslutet hävts och den verkställande staten skall då så snart som möjligt häva åtgärden. Verkställigheten av frysningsbeslutet skall alltså hävas på grundval av 4 punkten, om den andra medlemsstaten meddelar att frysningsbeslutet hävts eller i övrigt återkallar begäran om verkställighet av frysningsbeslutet.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om hörande av den andra medlemsstaten i en situation som avses i 1 mom. 2 punkten, då den egendom som berörs av frysningsbeslutet inte påträffas. Enligt momentet kan åklagaren då inte häva beslutet utan att ge de rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten möjlighet att uttala sig i ärendet. Bestämmelsen grundar sig på artikel 7.4 i rambeslutet i vilken förutsätts konsultationer med den utfärdande staten då oklarhet råder om var egendomen är.

I 3 mom. i paragrafen föreslås att det föreskrivs att om ett beslut om verkställighet av frysningsbeslutet hävs, skall de redan vidtagna verkställighetsåtgärderna hävas. Enligt momentet skall åklagaren utan dröjsmål underrätta de rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten om sitt beslut om att häva beslutet om verkställighet samt om grunderna för detsamma. Underrättelsen skall kunna översändas skriftligen, i form av ett elektroniskt meddelande eller på något annat sätt som gör det möjligt att lägga fram ett skriftligt bevis om underrättelsen.

15 §. Övriga tvångsmedel. Enligt paragrafen får andra tvångsmedel än skingringsförbud, kvarstad eller beslag användas för att verkställa ett frysningsbeslut på det sätt som i den internationella straffrätts hjälpslagen och i tvångsmedelslagen föreskrivs om dessa tvångsmedel. Bestämmelsen innebär bl.a. att i fråga om övriga tvångsmedel iaktas 15 § i den internationella straffrätts hjälpslagen, vilket lagrum föreskriver att för det fall begäran om rättshjälp avser eller dess uppfyllande förutsätter att tvångsmedel enligt tvångsmedelslagen används får tvångsmedel inte an-

vändas om detta inte skulle vara tillåtet enligt finsk lag i ett sådant fall där den gärning till vilken begäran hänför sig har begåtts i Finland under motsvarande omständigheter. Detta innebär att husrannsakan för att eftersöka föremål som skall tas i beslag kan företas, om det enligt 5 kap. 1 mom. i tvångsmedelslagen är tillåtet om brottet skulle ha begåtts i Finland under motsvarande förhållanden. Paragrafen grundar sig på artikel 5.2. i tvångsmedelslagen.

3 kap. Sökande av ändring

16 §. Överklagande av verkställighet av frysningsbeslut. Enligt 1 mom. i paragrafen kan den som ett frysningsbeslut avser till tingsrätten föra åklagarens beslut enligt 9 § 1 mom. om verkställigheten av beslutet och beslut enligt 12 § 1 mom. om frysningens varaktighet. Den som frysningsbeslutet avser kan alltså hos tingsrätten överklaga åklagarens beslut enligt 9 § 1 mom. genom vilket åklagaren förordnat att frysningsbeslutet skall verkställas i den ordning som är föreskriven om skingringsförbud och kvarstad eller om beslag. Åklagarens beslut avseende t.ex. grunderna för förvägrande kan alltså överklagas. Den person mot vilken ett frysningsbeslut riktar sig kan överklaga också ett beslut enligt 12 § 1 mom. genom vilket åklagaren har satt ut en giltighetstid för verkställighetsåtgärderna eller har förlängt denna giltighetstid.

Enligt 1 mom. i paragrafen skall tingsrätten utan dröjsmål ta upp ärendet till behandling. Någon absolut tid för upptagande till behandling föreslås dock inte. Vid behandlingen av ärendet skall i övrigt i tillämpliga delar iaktas vad som är föreskrivet i 1 kap. 9 § 2 mom. och 4 kap. 13 § i tvångsmedelslagen. Tingsrätten är alltså beslutför även när den består av ordföranden ensam. Sammanträdet får hållas även på annan tid och på annan plats än vad som är föreskrivet för allmän underrätts sammanträde. Domstolen bör dock ge dem som har del i saken tillfälle att bli hörda. Någons frånvaro hindrar dock inte att ärendet avgörs.

Då ett frysningsbeslut verkställs i den ordning som är föreskriven om skingringsförbud och kvarstad, får utsokningsmannens verk-

ställighetsåtgärder enligt 2 mom. i paragrafen överklagas i den ordning som föreskrivs i utsokningslagen. Bestämmelsen innebär att utsokningsmyndigheternas verkställighetsåtgärder eller beslut överklagas i den ordning som är föreskriven i 10 kap. i utsokningslagen på motsvarande sätt som verkställigheten av skingringsförbud och kvarstad överklagas i motsvarande nationella fall.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs om behöriga tingsrätter. I propositionen har det ansetts motiverat att koncentrera behandlingen av ärenden enligt denna lag till enbart vissa domstolar. De domstolar som avses i momentet är de samma som handlägger utlämning på grund av brott som grundar sig på sig på en s.k. europeisk arresteringsorder enligt EU-utlämningslagen. På motsvarande sätt har i 5 § i propositionen för de behöriga åklagarnas del valts en lösning, enligt vilken samma åklagare som handlägger "europeiska arresteringsorder" som översänds till Finland skall handlägga ärendena. Denna lösning möjliggör en utvecklad sakkunskap i fråga om här avsedda ärenden och som en följd av detta en eventuellt snabbare och smidigare handläggning av ärendena, vilket effektiviserar samarbetet mellan medlemsstaterna.

De tingsrätter som avses i det föreslagna 3 mom. är behöriga att handlägga ärenden som avses såväl i 1 som i 2 mom.. De ärenden som avses i paragrafens 1 och 2 mom. är så intimt sammanbundna med varandra att det är ändamålsenligt att handlägga ärendena i samma tingsrätt. Detta innebär bl.a. att i en situation som avses i 2 mom. där verkställigheten skett i den ordning som är föreskriven om skingringsförbud eller kvarstad, är den behöriga domstolen en annan än enligt förordningen om tingsrätternas domkretsar i ärenden som gäller utsokningsbesvär (713/1996). Utsokningsbesvär anförs alltså hos samma tingsrätt som är behörig att handlägga åklagarens beslut enligt 9 § 1 mom. om godkännande av verkställighet i Finland av en annan medlemsstats frysningsbeslut.

Enligt 1 punkten i det föreslagna momentet är den behöriga tingsrätten Helsingfors tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Helsingfors eller Kouvola hovrätts domkrets. På motsvarande sätt är Kuopio tingsrätt behörig,

om egendomen eller bevismaterialet finns inom Östra Finlands domkrets (2 punkten), Uleåborgs tingsrätt, om egendomen eller bevismaterial finns inom Rovaniemi hovrätts domkrets (3 punkten) samt Tammerfors tingsrätt, om egendomen eller bevismaterialet finns inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets (4 punkten).

Enligt 4 mom. i paragrafen överklagas tingsrättens beslut som avses i 1 och 2 mom. hos hovrätten. Ändring i hovrättens beslut kan i sedvanlig ordning sökas genom begäran om besvärstillstånd hos högsta domstolen.

Enligt 5 mom. i paragrafen hindrar ett överklagande enligt denna paragraf inte verkställigheten av frysningsbeslutet, om inte den domstol som behandlar ärendet förordnar annat. Förbud och avbrytande av verkställigheten är redan på grundval av utsökningslagens bestämmelser möjligt för fullföljdsdomstolens del och för tingsrättens del då domstolen i fråga behandlar ett överklagande som avses i 2 mom. Enligt den nu föreslagna bestämmelsen kan tingsrätten förbjuda verkställigheten också vid behandlingen av överklagande som avses i 1 mom.

17 §. Prövning av materiella grunder. Paragrafen innehåller bestämmelser om prövning av de materiella grunderna för frysningsbeslutet. Enligt paragrafens 1 mom. är det inte möjligt att i Finland pröva de materiella grunderna för ett frysningsbeslut som fattats av en rättslig myndighet i ett annat medlemsland. Bestämmelsen grundar sig på artikel 11.2 i rambeslutet. Bestämmelsen innebär att förutsättningarna för användning av tvångsmedel avgörs enligt lagstiftningen i den medlemsstat som utfärdat frysningsbeslutet. Detta betyder att t.ex. graden av misstanke som riktar sig mot en misstänkt person och bevisfrågan avgörs enligt lagen i den medlemsstat som utfärdat frysningsbeslutet och i medlemsstaten i fråga.

Paragrafens 2 mom. innehåller bestämmelser om den behöriga åklagarens skyldighet att bistå den som åtgärden avser. Enligt momentet skall åklagaren informera den som åtgärden avser om sätten att söka ändring i frysningsbeslutet i den utfärdande medlemsstaten och överlämna kontaktuppgifter angående den myndighet i den utfärdande medlemsstaten som lämnar ytterligare informa-

tion. Bestämmelsen grundar sig på artikel 11.4 i rambeslutet och på punkt j i det intyg som är en bilaga till rambeslutet. Av punkt j i det intyg som den andra medlemsstaten översänt framgår de behövliga uppgifterna. Den utfärdande medlemsstaten har i intyget varit skyldig att beskriva de rättsmedel som står till förfogande i medlemsstaten i fråga, inkluderande behövliga åtgärder. Intyget skall också innehålla uppgifter om den domstol, där talan kan väckas samt uppgifter om vilka som kan väcka talan. Intyget skall ytterligare innehålla uppgift om tidsfristen för att väcka talan.

Intyget skall också innehålla uppgifter om den myndighet i den utfärdande staten som kan tillhandahålla ytterligare information om förfaranden för att överklaga frysningsbeslutet i den utfärdande staten och om huruvida rättshjälp och översättningshjälp finns tillgängliga. Intyget skall innehålla också kontaktinformation angående myndigheten i fråga.

18 §. Underrättelse till den utfärdande staten med anledning av överklagande. Paragrafen innehåller bestämmelser om information från Finland till den utfärdande staten med anledning av sökande av ändring. Bestämmelserna i paragrafen grundar sig på artikel 11.3 i rambeslutet.

Enligt 1 mom. i paragrafen skall den behöriga åklagaren underrätta den behöriga rättsliga myndigheten i den översändande medlemsstaten om överklagandet och om grunderna för yrkandet. Medlemsstaten i fråga kan om den så önskar med anledning av detta till åklagaren lämna ytterligare information.

Enligt 2 mom. i paragrafen skall den översändande statens rättsliga myndigheter underrättas också om utgången av överklagandet.

4 kap. **Översändande av ett i Finland utfärdat frysningsbeslut till en annan medlemsstat för verkställighet**

19 §. Behöriga myndigheter. Paragrafen innehåller bestämmelser om vilken myndighet som är behörig att fatta beslut om översändande av ett nationellt frysningsbeslut till en annan medlemsstat och på vilken myndig-

hets begäran detta skall ske. Enligt den föreslagna bestämmelsen 2 § 2 mom. kan enbart åklagaren eller domstolen fatta beslut om en sådan säkringsåtgärd som kan översändas från Finland till en annan medlemsstat som ett frysningensbeslut.

Enligt 1 mom. i paragrafen fattar samma åklagare eller domstol som fattat beslutet om den säkringsåtgärd som avses i 2 § 2 mom. och som kan anses som ett frysningensbeslut, beslut om att det i Finland utfärdade frysningensbeslutet skall översändas för verkställighet till en annan medlemsstat.

I en situation då en domstol är behörig att fatta beslut om översändande av ett frysningensbeslut, fattar den beslutet på begäran av den åklagare som är behörig att utföra åtal i det aktuella brottmålet. Bestämmelsen innebär i praktiken att av domstolen på begäran av förundersökningsmyndigheten meddelat skingringsförbud eller kvarstad inte utan åklagarens medverkan kan översändas till en annan medlemsstat som ett frysningensbeslut.

Enligt 2 mom. i paragrafen är den åklagare som avses i 1 mom. behörig att fullgöra åklagaruppgifter i samband med översändande av ett frysningensbeslut. Om frysningensbeslutet utfärdats av domstol, sköts åklagaruppgifter som avses i detta kapitel av den åklagare, på vars begäran domstolen enligt 1 mom. beslutar om översändande av begäran om frysning.

20 §. Översändande av begäran om frysning till en annan medlemsstat. Enligt 1 mom. kan ett frysningensbeslut som avses i 2 § i denna lag översändas för verkställighet till den medlemsstat på vars territorium egendomen eller bevismaterialet finns. Ett nationellt beslut om säkringsåtgärder får alltså översändas för verkställighet som ett frysningensbeslut till en annan medlemsstat, om det enligt 2 § 1 mom. utfärdats för säkerställande av bevismaterial eller ett senare förverkande av egendom. En ytterligare förutsättning enligt 2 mom. i nämnda paragraf är att det nationella beslutet om säkringsåtgärder utfärdats av en åklagare eller domstol. Ett beslut om säkringsåtgärder som utfärdats av en förundersökningsmyndighet kan inte översändas till en annan medlemsstat som ett frysningensbeslut.

Frysningensbeslutet översänds till den med-

lemsstat på vars territorium egendomen eller bevismaterialet finns. Rambeslutet förutsätter att i det intyg med vilket frysning ansöks också antecknas en detaljerad beskrivning av egendomens eller bevismaterialets exakta belägenhet eller den senaste kända belägenheten (punkt f i intyget).

Paragrafens 2 mom. innehåller en bestämmelse om hur begäran framställs om att ett frysningensbeslut som utfärdats i Finland verkställs i en annan medlemsstat. Till sitt innehåll motsvarar den bestämmelsen i 6 §, som avser verkställigheten i Finland av ett frysningensbeslut som utfärdats i en annan medlemsstat. Den åklagare eller den domstol som utfärdat frysningensbeslutet översänder beslutet eller en kopia av detta tillsammans med ett intyg enligt standardformuläret i bilagan till rambeslutet till den behöriga rättsliga myndigheten i den andra medlemsstaten. Artikel 4.1 i rambeslutet innebär att den domstol eller åklagare som utfärdat frysningensbeslutet också själv skall översända det direkt till den behöriga rättsliga myndigheten i en annan medlemsstat. Den förstnämnda myndigheten i fråga ser också till att intyget fylls i och bestyrks till riktigheten. Eftersom intyget utgör en central del av systemet enligt rambeslutet, är det viktigt att formaliteterna iaktas. Innehållet i intyget har refererats ovan i motiven till 6 §.

På motsvarande sätt som är föreskrivet i 6 § får begäran översändas skriftligen, i form av ett elektroniskt meddelande eller på något annat sätt som gör det möjligt att lägga fram ett bevis över begäran.

I artikel 4.3 i rambeslutet föreskrivs att i en situation då den rättsliga myndigheten i den utfärdande medlemsstaten saknar kännedom om den behöriga rättsliga myndigheten i den verkställande staten, skall den förstnämnda myndigheten göra all utredning, inklusive via det europeiska rättsliga nätverkets kontaktpunkter (EJN), för att få information om behörig rättslig myndighet från verkställande staten. Punkten i fråga i artikeln har inte ansetts förutsätta en bestämmelse i den nationella lagstiftningen, eftersom skaffandet av här avsedd information är självklart också utan en uttrycklig bestämmelse. I Finland finns det europeiska rättsliga nätverkets kontaktpunkter bl.a. vid centralkriminalpolisen,

justitieministeriet och riksåklagarämbetet. I den situationen att de finska myndigheterna gör en begäran om frysning och saknar kännedom om den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten, kan den finska myndigheten höra sig för om den behöriga myndigheten i den verkställande staten eller om det europeiska rättsliga nätverkets kontaktpunkter via Finlands EJN-kontaktpunkter.

I punkt f i intyget skall antecknas information om den egendom som omfattas av frysningsbeslutet. Fastän i det nationella beslutet om skingringsförbud eller kvarstad endast bestäms ett visst värde som omfattas av säkringsåtgärden, skall den åklagare eller domstol som utfärdat frysningsbeslutet på grundval av den information som erhållits av förundersökningsmyndigheten/åklagaren i intyget specificera också den egendom mot vilken verkställigheten kan riktas. I detta sammanhang skall dock i intyget intas ett omnämnande om att verkställigheten vid behov också får rikta sig mot annan än i intyget angiven egendom. Eftersom i intyget exakt skall beskrivas den egendom eller det bevismaterial som omfattas av frysningsbeslutet samt dess belägenhet, är begäran om frysning inte i allmänhet den första kontakten med myndigheterna i den andra medlemsstaten, utan denna information skall inhämtas på förhand under förundersökningen och vid behov i samarbete med myndigheterna i den andra medlemsstaten.

I punkt i i intyget skall uppges om grunden för frysningsbeslutet utgörs av något av de brott som omfattas av förteckningen i artikel 3.2 av rambeslutet och som i Finland kan leda till frihetsstraff på minst tre år. I fråga om dessa i 3 § 3 mom. uppräknade brott får den verkställande staten inte förutsätta dubbel straffbarhet. Sådana i förteckningen avsedda brott, för vilka den förutsatta gränsen om frihetsstraff i minst tre år överskrids, kan i Finland vara åtminstone följande i strafflagen (39/1889) straffbelagda gärningar under förutsättning att de ytterligare villkor som i förteckningen eventuellt uppställts för gärningen uppfylls:

- i 34a kap 1 § avsedda brott som begåtts i terroristiskt syfte, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte enligt 2 §, ledande

av terroristgrupp enligt 3 §, främjande av terroristgrupps verksamhet enligt 4 §, finansiering av terrorism enligt 5 §,

- i 25 kap. 3 § avsedd människohandel och grov människohandel enligt 3a §,

- i 20 kap. 6 och 7 § avsedda brott gällande sexuellt utnyttjande av barn,

- i 17 kap. 18a § avsedd grov spridning av barnpornografisk bild,

- i 50 kap 2 § avsett grovt narkotikabrott,

- i 11 kap.7a § avsett brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen enligt 7b § samt kärnladdningsbrott enligt 34 kap. 6 §,

- i 16 kap. 14 och 14 a § samt i 40 kap. 2 och 4 § avsedda mutbrott,

- i 29 kap. 2 och 6 §, 36 kap. 2 § samt 37 kap 9 § avsedda bedrägeribrott,

- i 32 kap. 7 § avsedd grov penningtvätt,

- i 37 kap. 1 och 2 § avsedda penningförfalskningsbrott,

- i 38 kap. 4 och 6 § avsedda informations- och kommunikationsbrott,

- i 48 kap. 2 § avsedd grov miljöförstöring,

- i 17 kap. 8a § avsett grovt ordande av olovlig inresa,

- i 21 kap. 1—4 och 6 § avsedda brott mot liv och hälsa,

- i 25 kap. 2 avsett grovt frihetsberövande och tagande av gisslan enligt 4 §

- i 11 kap. 6 och 7 § avsedda folkmordsbrott samt krigsanstiftan enligt 12 kap 2 §,

- i 28 kap. 2 § avsedd grov stöld och grovt rån enligt 31 kap. 2 §,

- i 32 kap. 2 och 3 § avsedda häleribrott,

- i 16 kap. 7 § avsett registeranteckningsbrott, grovt ocker enligt 36 kap. 7 § och grov kursmanipulation enligt 51 kap. 4 §,

- i 31 kap. 1 och 2 § avsedda rånbrott samt grov utpressning enligt 4 §,

- i 33 kap. 2 § avsedd grov förfalskning,

- i 44 kap. 7 § avsett grovt dopningsbrott,

- i 20 kap. 1—3 § avsedda sexualbrott,

- i 11 kap. 1 och 2 § avsedda krigföringsbrott, kränkingsbrott avseende mänskliga rättigheter enligt 4 och 5 § samt folkmordsbrott enligt 6 och 7 §

- i 34 kap. 11 § avsedd kapning, och

- i 34 kap. 1—3 avsedda sabotagebrott

Den omständigheten att ett brott enligt finsk lag omfattas av förteckningen i artikel 3.2 förutsätter alltså inte att brottet i finsk lag

skall ha en rubrik som motsvarar begreppen i förteckningen. Gärningen kan alltså omfattas av förteckningen enligt finsk lag om blott det i förteckningen beskrivna handlandet enligt finsk lag utgör ett brott.

Då Finland är den utfärdande staten skall åklagaren i punkt j anteckna sig som den kontaktmyndighet som tillhandahåller ytterligare information om rättsmedel.

21 §. Språk och översättningar. I paragrafen föreskrivs om språket för frysningensbeslutet och för intyget då frysningensbeslutet överlämnas till en annan medlemsstat. Bestämmelserna grundar sig på artikel punkterna 2 och 3 i artikel 9 i rambeslutet.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall intyget översättas till det officiella språket eller något av de officiella språken i den mottagande staten. Om medlemsstaten i fråga har förklarat att den även godtar en översättning till något annat av de officiella språken i Europeiska gemenskapernas institutioner, kan intyget översättas till ett språk som medlemsstaten godtar.

Då en medlemsstat hos en annan medlemsstat gör en begäran om frysning skall endast intyget översättas till det officiella språket i den verkställande staten eller till något annat språk som staten i fråga godtar. Däremot behöver inte själva frysningensbeslutet, som också skall översändas till den andra medlemsstaten, översättas. Systemet enligt rambeslutet grundar sig på att den mottagande staten, dvs. den verkställande staten skall kunna vidta behövliga säkringsåtgärder uteslutande på grundval av intyget. Intyget är en begäran, som grundar sig på ett nationellt frysningensbeslut och i vilket sammanställts den behövliga informationen om det nationella frysningensbeslutet.

Enligt *2 mom.* i paragrafen skall den behövliga åklagaren vid behov se till att intyget översätts till ett språk som den mottagande staten förutsätter. Enligt momentet bistår dock centralkriminalpolisen vid översättningen av intyget. Eftersom centralkriminalpolisen har bättre översättningsresurser än åklagaren, är det motiverat att de åklagare som har till uppgift att sköta översättningen skall kunna be centralkriminalpolisen om bistånd med översättningen av intyget. Centralkriminalpolisen torde också allmänt bli en

aktiv aktör vid översändandet av frysningensbeslut från Finland till utlandet och verka i intimt samarbete med åklagaren.

22 §. Begäran om rättslig hjälp efter frysning. Paragrafen avses innehålla en bestämmelse om begäran om slutlig rättslig hjälp i anslutning till begäran om frysning. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 8 §, som gäller en situation då Finland är den stat som mottar en begäran om frysning. Bestämmelserna om rättslig hjälp efter frysning grundar sig på artikel 10 i rambeslutet.

Enligt paragrafen skall åklagaren eller domstolen i samband med en begäran om frysning till den behöriga rättsliga myndigheten i den mottagande staten också översända en begäran om överlämnande av bevismaterialet till Finland (*1 punkten*) eller en begäran om verkställighet av ett beslut om förverkande (*2 punkten*). Om en begäran enligt 1 eller 2 punkten inte ännu kan göras, skall en begäran göras om att egendomen skall hållas kvar i den mottagande medlemsstaten i avvaktan på att en sådan begäran görs (*3 punkten*). I en situation som beskrivs i den sistnämnda punkten skall den beräknade tidpunkten för inlämnandet av den begäran som avses i 1 eller 2 punkten anges.

I en situation då Finland är den stat som gör en begäran om frysning och det är fråga om en begäran avseende bevis enligt 1 punkten i paragrafen, skall åklagaren på det sätt som anges i punkt h i intyget till detsamma bifoga en begäran om överlämnande av bevis till Finland. I fråga om denna slutliga rättsliga hjälp tillämpas vad som särskilt har avtalats eller bestämts i tillämpliga internationella fördrag. Enligt den internationella straffrättshjälpslagen är åklagaren själv behörig att besluta om en begäran om rättshjälp avseende bevis. Om en begäran om den slutliga rättshjälpen inte ännu kan göras, skall en beräknad tidpunkt för inlämnande av en sådan begäran anges.

Om det på motsvarande sätt är fråga om en situation som avses i 2 punkten i paragrafen där Finland begär om verkställighet av förverkande skall åklagaren före ifyllandet av intyget skaffa en begäran om verkställighet, eller, vilket i de flesta situationer är troligt, av den behöriga myndigheten begära en beräknad tidpunkt för en sådan begäran. Enligt

20 § i den internationella samarbetslagen är myndigheten i fråga justitieministeriet och enligt den enligt förslaget ändrade 27 § i den nordiska samarbetslagen rättsregistercentralen. I brådskande fall och då en beräknad tidpunkt inte ens kan fås fram, kan den åklagare som fyller i intyget eller lämnar uppgifter till domstol för ifyllande själv beräkna tiden för inlämnande av begäran.

Då Finland är den utfärdande staten skall begäran om slutlig rättslig hjälp översändas till den andra medlemsstaten såväl som en bilaga till intyget som i den ordning som det tillämpliga internationella fördraget föreskriver. I en situation då en begäran om slutlig rättslig hjälp skall lämnas in vid en beräknad senare tidpunkt, skall begäran om slutlig rättslig hjälp göras i den ordning som om den rättsliga hjälpen i fråga är föreskriven och som framgår av internationella fördrag. Då en begäran om slutlig rättslig hjälp lämnas in till den andra medlemsstaten är det skäl att lämna information om den slutliga rättshjälpen också till den myndighet som mottagit begäran om frysning om det är fråga om en situation då den myndighet som mottar begäran om slutlig rättslig hjälp är en annan än den myndighet som mottagit begäran om frysning. Det är skäl att redan i intyget som översänds i frysningsskedet ange att begäran om slutlig rättslig hjälp sänds över via de officiella kanalerna för denna rättsliga hjälp. Det är för den myndighet som mottagit begäran om frysning viktigt att få information om begäran om slutlig rättslig hjälp, eftersom myndigheten i fråga har skridit till de såringsåtgärder som begärs i begäran just med tanke på en framtida begäran om slutlig rättslig hjälp, och har eventuellt t.ex. föreskrivit en varaktighet för såringsåtgärden. I en situation då en begäran om slutlig rättslig hjälp skall delges två olika myndigheter är det viktigt att den översändande myndigheten för undvikande av missförstånd och eliminering av risken för dubbel verkställighet meddelar om att begäran översänds eller delges dubbelt.

23 §. Underrättelse om hävande av ett frysningsbeslut. Paragrafen innehåller bestämmelser om information till den medlemsstat som mottagit frysningsbeslutet i en situation då det nationella frysningsbeslutet

som översänts för verkställighet, dvs. såringsåtgärd eller tillfällig åtgärd som avses i 2 § 2 mom. hävs eller förfaller. I dessa situationer skall den behöriga åklagaren enligt paragrafen utan dröjsmål underrätta den rättsliga myndigheten i den mottagande medlemsstaten om att frysningsbeslutet hävs eller förfaller. Paragrafen grundar sig på artikel 6.3 i rambeslutet.

5 kap. Ersättningar

24 §. Betalande av ersättning till en annan medlemsstat. Paragrafen innehåller bestämmelser om situationer där det på grund av verkställigheten av ett frysningsbeslut som finsk myndighet skickat för verkställighet till en annan medlemsstat har uppstått skada som medlemsstaten i fråga varit tvungen att ersätta. I 1 mom. föreskrivs att om en annan medlemsstat enligt sin nationella lagstiftning är ansvarig för skada på grund av verkställighet av frysningsbeslut som utfärdats av en rättslig myndighet i Finland, skall Finland ersätta den andra medlemsstaten för de skadestånd som betalats ut. I den mån skadan utslutande beror på den andra statens handlande betalar Finland dock inte ersättning.

Om en annan medlemsstat blir skadeståndsskyldig med anledning av ett frysningsbeslut som felaktigt utfärdats i Finland, skall Finland på grundval av bestämmelsen ersätta staten ifråga det utbetalda skadeståndsbeloppet. Å andra sidan är Finland inte ersättningsskyldigt, om skadan utslutande berott på den verkställande statens felaktiga handlande.

Enligt paragrafens 2 mom. beslutar justitieministeriet om utbetalande av ersättning till annan medlemsstat.

Paragrafens bestämmelser grundar sig på artikel 12 i rambeslutet.

25 §. Krävande av ersättning av en annan medlemsstat. Paragrafen innehåller bestämmelser om situationer där Finland varit tvunget att betala skadestånd med anledning av verkställigheten av frysningsbeslut som en annan medlemsstat översänt. I paragrafens 1 mom. föreskrivs att om Finland på grundval av nationell lagstiftning är ansvarigt för skada på grund av verkställigheten av frysningsbeslut som utfärdats av en rättslig myndighet

i en annan medlemsstat, kan Finland kräva att medlemsstaten betalar ersättning för det skadestånd som den finska staten betalat ut till den del skadan inte uteslutande beror på de finska myndigheternas handlande.

Enligt 2 mom. i paragrafen beslutar justitieministeriet om krävandet av ersättning.

Bestämmelserna i paragrafen grundar sig på artikel 12 i rambeslutet.

6 kap. Särskilda bestämmelser

26 §. Förhållande till andra lagar och internationella förpliktelser. Enligt paragrafens 1 mom. tillämpas i fråga om rättslig hjälp som avses i denna lag utöver vad som är föreskrivet i denna lag även lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (4/1994) i tillämpliga delar. Som ett exempel på en bestämmelse i den internationella straffrättshjälpslagen som kan bli tillämplig också då en begäran enligt EU-frysningsslagen skall verkställas kan nämnas bestämmelsen i 10 § i lagen om rätten för utländsk myndighet att närvara då åtgärder vidtas.

Enligt paragrafens 2 mom. gäller om rättslig hjälp som avses i denna lag dessutom vad som är särskilt avtalat eller bestämt om detta. Bestämmelsen syftar till att klargöra den situation som redan är täckt genom hänvisningen i 1 mom. till den internationella straffrättshjälpslagen att övriga internationella fördrag kan tänkas komplettera bestämmelserna i denna lag. Av bestämmelserna i konventioner kan nämnas t.ex. informationskyldigheten till myndighet i en främmande stat om eventuellt behövliga ytterligare åtgärder som ingår i artikel 5 i protokollet till EU:s konvention från år 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål (45/2005) eller möjligheten enligt i artikel 6 i protokollet i fråga att göra kompletterande framställningar om rättslig hjälp på ort och ställe om den myndighet som gör framställningen är närvarande då rättslig hjälp meddelas.

27 §. Bemyndigande att utfärda förordning. Enligt paragrafen kan närmare bestämmelser om verkställighet av lagen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt de utlåtanden som grundlagsutskottet givit (GrUU 40/2002) skall det bemyndigande om att utfärda förordning som ingår i

paragrafen tolkas och tillämpas snävt. Bemyndigandet innebär inte att man allmänt genom en förordning kan utfärda bestämmelser om alla de frågor som regleras i den föreslagna lagen, utan på grundval av bemyndigandet kan enbart utfärdas bestämmelser som behövs för en behörig verkställighet av lagen. Sådana bestämmelser är t.ex. de nödvändiga bestämmelser som styr myndighetsverksamheten. Då propositionen avläts kan det inte tillsvidare heltäckande bedömas, hurdana bestämmelser som eventuellt behövs.

28 §. Ikraftträdande. Enligt det föreslagna 1 mom. avses lagen träda i kraft den 2 augusti 2005. Förslaget grundar sig på bestämmelsen i artikel 14.1 i rambeslutet enligt vilken medlemsstaterna skall före den 2 augusti 2005 vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i rambeslutet.

Enligt 2 mom. tillämpas lagen på frysningsbeslut som översänds efter ikraftträdandet.

1.2. Tvångsmedelslagen

2 kap. Skingringsförbud och kvarstad

3 §. Tillfälliga åtgärder. Det föreslås att i paragrafen intas ett nytt 3 mom., vilket behövs för att 2 § 2 mom. i EU-frysningsslagen föreskriver att som frysningsbeslut som översänds från Finland till en annan EU-medlemsstat kan betraktas också ett beslut om av åklagaren meddelat tillfälligt skingringsförbud eller av åklagaren meddelad tillfällig kvarstad.

Det är nödvändigt att betrakta de tillfälliga åtgärderna som frysningsbeslut för att effekten av säkringsåtgärderna skall bevaras i fråga om skingringsförbud och kvarstad. I avslutning till att domstolen meddelar skingringsförbud eller kvarstad hörs i allmänhet den misstänkte personen. Hela effekten av säkringsåtgärden urvattnas då. Också i rent nationella situationer hindras skingring av egendom effektivast genom tillfälliga åtgärder.

Den tid om en vecka som enligt 1 mom. gäller nationella fall och inom vilken tid yrkande om skingringsförbud eller kvarstad skall framställas hos domstol kan tänkas vara alltför kort i situationer, där beslutet om till-

fälliga åtgärder har översänts till annan EU-medlemsstat. Av den orsaken föreslås att i paragrafens 3 mom. tas in en bestämmelse, enligt vilken med avvikelse från 1 mom. av åklagaren meddelad tillfällig åtgärd i dessa situationer förfaller först om yrkande om skingringsförbud eller kvarstad inte har framställts inom en vecka från det åklagaren fick kännedom om verkställigheten av de tillfälliga åtgärderna i den andra medlemsstaten. Artikel 5.1 i rambeslutet förutsätter att den verkställande staten utan dröjsmål meddelar om verkställigheten av beslutet. Enligt det föreslagna 3 mom. skall åklagaren omedelbart underrätta de rättsliga myndigheterna i den andra medlemsstaten till vilken den tillfälliga åtgärden har översänts för verkställighet om att den tillfälliga åtgärden har förfallit.

6 a §. Beslut om skingringsförbud och kvarstad när en främmande stat har begärt rättshjälp. Det föreslås att i paragrafen intas ett nytt 4 mom., som innehåller bestämmelser om förhållandet mellan ett skingringsförbud eller en kvarstad som meddelats i Finland som en följd av en främmande stats begäran om rättshjälp och det i den föreslagna EU-frysningsslagen avsedda systemet, i vilket på begäran av den andra medlemsstaten verkställs ett beslut om säkringsåtgärd som fattats i medlemsstaten i fråga.

I systemet enligt EU-frysningsslagen fattas inte överhuvudtaget på det sätt som avses i 1—3 mom. i paragrafen ett beslut om ett nationellt skingringsförbud eller om en nationell kvarstad. Då den begäran som inkommer från en annan medlemsstat hör till tillämpningsområdet enligt 1 § i EU-frysningsslagen verkställs det frysningsbeslut som utfärdats av medlemsstaten i fråga. Enligt det föreslagna momentet följs i fråga om frysningsbeslut som inkommit från en medlemsstat i Europeiska unionen och som avses i lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial bestämmelserna i den lagen i stället för 1—3 mom.

Paragrafens 1—3 mom. förblir fortfarande tillämpliga i situationer då någon annan stat än en medlemsstat i Europeiska unionen begär säkringsåtgärder eller om begäran från en annan medlemsstat inom EU inte har gjorts

enligt rambeslutet.

4 kap. Beslag

15 a §. Beslut om beslag när en främmande stat har begärt rättshjälp. Det föreslås att i paragrafen intas ett nytt 5 mom., som i sak motsvarar det föreslagna nya 4 mom. i 3 kap. 6 a §. Momentet innehåller bestämmelser om förhållandet mellan ett beslag som avses i 1, 2 och 4 mom. och som meddelats som en följd av en främmande stats begäran om rättshjälp och det i den föreslagna EU-frysningsslagen avsedda systemet, i vilket på begäran av den andra medlemsstaten verkställs ett beslut om säkringsåtgärd som utfärdats i medlemsstaten i fråga.

I systemet enligt EU-frysningsslagen fattas inte överhuvudtaget ett nationellt beslut om beslag på det sätt som avses i 4 kap. 15 a § 1, 2 och 4 mom. Då den begäran som inkommer från en annan medlemsstat hör till tillämpningsområdet enligt 1 § i EU-frysningsslagen verkställs ett frysningsbeslut som utfärdats av medlemsstaten i fråga. Enligt ordalydelsen för det föreslagna momentet följs i fråga om frysningsbeslut som inkommit från en medlemsstat i Europeiska unionen och som avses i lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial bestämmelserna i den lagen i stället för 1, 2 och 4 mom.

Paragrafens 1, 2 och 4 mom. förblir fortfarande tillämpliga i situationer då någon annan stat än en medlemsstat inom Europeiska unionen begär säkringsåtgärder eller om begäran från en annan medlemsstat inom EU inte har gjorts enligt rambeslutet.

Enligt 8 § 2 mom. i EU-frysningsslagen handläggs begäran om slutlig rättslig hjälp på det sätt som har avtalats eller föreskrivits särskilt. Detta innebär att fastän beslag av bevismaterial verkställts i enlighet med EU-frysningsslagen, blir i fråga om en begäran om slutlig rättslig hjälp, dvs. överlämnande av bevismaterial, bestämmelsen i 3 mom. i den nu aktuella paragrafen tillämplig. Nämda bestämmelse föreskriver att om beslut eller handlingar tagits i beslag för att användas som bevis i brottmål som behandlas av en utländsk myndighet, kan domstolen på begäran av den myndighet som beslutat om beslaget

besluta att föremålen eller handlingarna vid behov får överlämnas till den utländska myndighet som framställt begäran. I systemet enligt EU-frysninglagen beslutar den finska myndigheten inte om beslag, utan beslutar verkställa ett frysningsbeslut utfärdat av en annan medlemsstat i tillämpliga delar i den ordning som är föreskriven om beslag. Av denna orsak föreslås en bestämmelse i det nya 5 mom., enligt vilken föreskrivs att i fråga om de fall då beslaget verkställts enligt EU-frysninglagen kan en begäran till domstolen som avses i 3 mom. framställas av åklagaren eller förundersökningsmyndigheten.

I en situation då en begäran om rättslig hjälp för överlämnande av bevis inte har gjorts i samband med frysningsbeslutet utan först senare och direkt till förundersökningsmyndigheten, kan förundersökningsmyndigheten hos domstolen framställa en begäran om överlämnande av bevis till en annan medlemsstat.

Bestämmelserna om behörig domstol regleras i fråga om slutlig rättslig hjälp enligt 15 a § 2 mom., dvs. den behöriga tingsrätten är tingsrätten på den ort där beslaget har verkställts.

1.3. Lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder

I propositionen föreslås också en ändring av 13 § 3 mom. i lagen om internationellt samarbete i straffrättsliga ärenden, dvs. den internationella samarbetslagen. Enligt gällande 3 mom. skall vid säkerställandet av verkställigheten av förverkandepåföljd som avses i den internationella samarbetslagen iaktas tvångsmedelslagen och den internationella straffrättshjälpslagen.

Eftersom i fråga om en begäran om frysning enligt den föreslagna EU-frysninglagen skall iaktas sagda lag, har i momentet intagits ett omnämnande om detta.

1.4. Lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål

I propositionen föreslås en ändring av ock-

så 24 och 27 § i lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål. Det är fråga om en teknisk korrigering.

24 §. En teknisk ändring av paragrafen föreslås. Genom ändringen korrigeras paragrafens formulering att motsvara det faktiska läget att beslut om bifallande av begäran om verkställighet av böter eller förverkande som översänts från Danmark, Island, Norge och Sverige fattas av rättsregistercentralen och inte av brottspåföljdsverket.

27 §. På motsvarande sätt som i § 24 ovan ändras 27 § 1 mom. på det sättet att av lagrummet framgår den faktiska situationen enligt vilken begäran om verkställighet av böter eller förverkande i Danmark, Island, Norge och Sverige framställs av rättsregistercentralen och inte av brottspåföljdsverket.

2. Förklaringar på grundval av rambeslutet

Enligt artikel 9.3 i rambeslutet får varje medlemsstat, när rambeslutet antas eller vid en senare tidpunkt, genom en förklaring som skall deponeras hos rådets generalsekretariat förklara att den vid sidan av sitt eget eller sina egna språk kommer godta en översättning till ett eller flera andra av Europeiska gemenskapernas institutioners officiella språk.

I propositionen föreslås att Finland med stöd av artikel 9.3 i rambeslutet avger en förklaring, i vilken Finland vid sidan av sina egna officiella språk godtar intyget också på engelska. Detta är nödvändigt för att en snabb och effektiv verksamhet i systemet för säkringsåtgärder skall kunna garanteras. Att översätta intyget till finska eller svenska i den översändande medlemsstaten skulle ofta ta onödig tid i anspråk.

3. Ikraftträdande

Enligt artikel 14.1 skall medlemsstaterna före den 2 augusti 2005 vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i rambeslutet. I propositionen föreslås att lagarna träder i kraft den 2 augusti 2005.

4. Förhållandet till grundlagen och lagstiftningsordning

Fastän den föreslagna regleringen innebär att uppgifter som innebär utövande av offentlig makt hänskjuts till myndigheterna i en annan medlemsstat, inverkar förslaget som en helhet betraktat enbart i ringa mån på Fin-

lands suveränitet. Internationellt samarbete vid undersökningen och utredningen av brott är ägnat att utveckla samhället på det sätt som avses i 1 § 3 mom. grundlagen. Enligt regeringens uppfattning kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

I enlighet med denna lag verkställs i Finland sådana av en rättslig myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen utfärdade frysningsbeslut som avses i rådets rambeslut om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial (2003/577/RIF), nedan rambeslutet, eller översänds en finsk rättslig myndighets frysningsbeslut till en annan medlemsstat i Europeiska unionen för verkställighet.

2 §

Definition

Med frysningsbeslut avses ett beslut som utfärdats i ett brottmål av en behörig rättslig myndighet i en medlemsstat i Europeiska unionen i syfte att tillfälligt förhindra förstöring, omvandling, flyttning, överföring eller överlåtelse av sådan egendom som kan omfattas av förverkande, har förverkats eller kan utgöra bevismaterial.

När Finland är den stat som översänder ett frysningsbeslut avses med frysningsbeslut en

domstols beslut om skingringsförbud eller kvarstad enligt 3 kap. i tvångsmedelslagen (450/1987), en åklagares beslut om tillfälligt skingringsförbud eller tillfällig kvarstad enligt 3 kap. i tvångsmedelslagen och en domstols eller åklagares beslut om beslag enligt 4 kap. i tvångsmedelslagen.

2 kap.

Verkställighet i Finland av frysningsbeslut

3 §

Dubbel straffbarhet

En förutsättning för verkställighet av ett frysningsbeslut är att den gärning som gett anledning till beslutet utgör ett brott eller skulle utgöra ett brott om den hade begåtts i Finland under motsvarande förhållanden. När det gäller skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner får verkställighet av frysningsbeslutet dock inte förvägras på den grund att i lagstiftningen i Finland inte föreskrivs om samma slag av skatter eller avgifter eller att lagstiftningen i Finland inte innehåller samma slags bestämmelser om skatter och avgifter, tullar och valutatransaktioner som lagstiftningen i den stat som fattat frysningsbeslutet (*utfärdande stat*).

Aven om en gärning inte skulle utgöra ett

brott om den hade begåtts i Finland under motsvarande förhållanden, får verkställighet inte förvägras på denna grund, om gärningen enligt den utfärdande statens lagstiftning utgör en gärning som avses i 3 mom. och det strängaste straffet för gärningen enligt lagstiftningen i staten i fråga är ett frihetsstraff på minst tre år.

De gärningar som avses i 2 mom. är

- 1) deltagande i en kriminell organisation,
- 2) terrorism,
- 3) människohandel,
- 4) sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi,
- 5) olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen,
- 6) olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen,
- 7) korruption,
- 8) bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen (FördrS 85/2002),
- 9) penningtvätt,
- 10) penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron,
- 11) IT-brottslighet,
- 12) miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter,
- 13) hjälp till olovlig inresa och olovlig vistelse,
- 14) mord, grov misshandel, orsakande av svår kroppsskada,
- 15) olaglig handel med mänskliga organ och vävnader,
- 16) människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan,
- 17) rasism och främlingsfientlighet,
- 18) organiserad stöld och väpnat rån,
- 19) olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk,
- 20) svindleri,
- 21) beskyddarverksamhet och utpressning,
- 22) förfalskning av varor och piratkopiering,
- 23) förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar,
- 24) förfalskning av betalningsmedel,
- 25) olaglig handel med hormonsubstanser och andra tillväxsubstanser,

- 26) olaglig handel med nukleära eller radioaktiva ämnen,
- 27) handel med stulna fordon,
- 28) våldtäkt,
- 29) mordbrand,
- 30) brott som omfattas av Internationella brottmålsdomstolens behörighet,
- 31) kapning av flygplan eller fartyg,
- 32) sabotage.

4 §

Andra grunder för förvägrande

Verkställighet skall förvägras, om

- 1) intyget enligt 6 § saknas eller är ofullständigt eller uppenbart inte motsvarar frysningensbeslutet,
 - 2) det föreligger immunitet eller privilegier som gör det omöjligt att verkställa frysningensbeslutet,
 - 3) det av uppgifterna i intyget omedelbart framgår att senare rättslig hjälp enligt 8 § inte är möjlig eftersom saken redan är slutligt avgjord i fråga om det brott som utgör grunden för frysningensbeslutet (*ne bis in idem*),
 - 4) beslag av en handling, en postförsändelse eller ett telegram inte är tillåtet enligt 4 kap. 2 eller 3 § i tvångsmedelslagen.
- Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten får för den utfärdande myndigheten utsättas en tidsfrist inom vilken den skall ge in eller komplettera eller korrigera intyget.

5 §

Behöriga åklagare

Behöriga att fullgöra åklagaruppgifter i samband med verkställandet av frysningensbeslut är:

- 1) häradsåklagaren inom Helsingfors tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningensbeslutet finns inom Helsingfors eller Kouvola hovrätts domkrets,
- 2) häradsåklagaren inom Kuopio tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningensbeslutet finns inom Östra Finlands hovrätts domkrets,
- 3) häradsåklagaren inom Uleåborg tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som av-

ses i frysningsbeslutet finns inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

4) häradsåklagaren inom Tammerfors tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets.

Om egendomen eller bevismaterialet finns inom flera av de i 1 mom. 1—4 punkten avsedda domkretsarna eller om dess plats inte kan anges med säkerhet eller om det finns andra särskilda skäl, är en i 1 mom. avsedd häradsåklagare behörig oberoende av inom vilken hovrätts domkrets egendomen eller bevismaterialet som avses i frysningsbeslutet finns.

Av särskilda skäl kan också någon annan åklagare än den som avses i 1 eller 2 mom. vara behörig åklagare.

6 §

Översändande av begäran om frysning till Finland

Den behöriga rättsliga myndighet som utfärdat ett frysningsbeslut (*utfärdande myndighet*) skall begära verkställighet av beslutet i Finland genom att översända beslutet eller en kopia av beslutet tillsammans med ett intyg enligt standardformuläret i bilagan till rambeslutet direkt till den behöriga åklagaren enligt 5 §. Begäran får översändas skriftligen, i form av ett elektroniskt meddelande eller på något annat sätt som gör det möjligt att lägga fram ett skriftligt bevis om begäran.

Om de handlingar som avses i 1 mom. har översänts till en annan myndighet skall denna vidareända handlingarna till den behöriga åklagaren och underrätta den översändande myndigheten om detta.

7 §

Språk och översättningar

Intyget skall vara skrivet på finska, svenska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk. Den behöriga åklagaren kan också godta intyg på något annat språk än finska, svenska eller engelska, om inte något annat hinder föreligger för godtagandet.

Den behöriga åklagaren skall se till att intyget översätts till finska eller svenska. Centralkriminalpolisen bistår vid översättning av intyget.

8 §

Begäran om rättslig hjälp efter frysning

Den översändande myndigheten skall tillsammans med begäran om frysning tillstålla åklagaren

1) en begäran om överlämnande av bevismaterialet till den utfärdande staten,

2) en begäran om verkställighet av ett beslut om förverkande, eller

3) en begäran om att egendomen skall hållas kvar i Finland i avvaktan på en begäran som avses i 1 eller 2 mom. samt en beräknad tidpunkt för inlämnandet av begäran.

En begäran enligt 1 mom. 1 eller 2 punkten handläggs på det sätt som avtalats eller föreskrivits särskilt.

9 §

Beslut om verkställighet av frysningsbeslut

Den behöriga åklagaren beslutar om ett frysningsbeslut skall verkställas med stöd av denna lag. Åklagaren skall förordna att ett frysningsbeslut inom tillämpningsområdet för denna lag verkställs i den ordning som föreskrivs om skingringsförbud och kvarstad eller beslag, om inte åklagaren beslutar att vägra verkställighet på grundval av 3 eller 4 § eller att uppskjuta verkställigheten med stöd av 13 §.

Åklagaren skall utan dröjsmål, om möjligt inom 24 timmar från det att ett frysningsbeslut togs emot, underrätta den översändande myndigheten om sitt beslut enligt 1 mom.. Underrättelsen får översändas skriftligen, i form av ett elektroniskt meddelande eller på något annat sätt som gör det möjligt att lägga fram ett skriftligt bevis om underrättelsen.

Innan åklagaren fattar sitt beslut skall han eller hon meddela centralkriminalpolisen och Tullstyrelsen att frysningsbeslutet har inkommit. Dessa myndigheter skall utan ogrundat dröjsmål underrätta åklagaren om förekom-

ten av en sådan grund för att skjuta upp verkställigheten som de känner till.

10 §

Verkställighet

Den behöriga åklagaren skall utan dröjsmål ge in sitt i 9 § 1 mom. avsedda beslut till häradsfogden för verkställighet av frysningsbeslutet i den ordning som föreskrivs om skingringsförbud och kvarstad i tillämpliga delar på det sätt som föreskrivs i 7 kap i utskönningslagen, eller till förundersökningsmyndigheten för verkställighet av frysningsbeslutet i den ordning som föreskrivs om beslag i tillämpliga delar på det sätt som föreskrivs i 4 kap. 2—4 §, 6—10 § och 17—19 § i tvångsmedelslagen.

Vid verkställigheten skall de formaliteter och det förfarande som anges av den översändande myndigheten följas, om det behövs för att säkerställa att bevismaterialet är giltigt och detta inte strider mot grundläggande rättsprinciper i Finland.

11 §

Underrättelse om att verkställigheten slutförts

När ett frysningsbeslut har verkställts, skall den behöriga åklagaren utan dröjsmål underrätta den översändande myndigheten. Underrättelsen får översändas skriftligen, i form av ett elektroniskt meddelande eller på något annat sätt som gör det möjligt att lägga fram ett skriftligt bevis om underrättelsen.

12 §

Frysningens varaktighet

Den behöriga åklagaren skall sätta ut en giltighetstid för verkställighetsåtgärderna enligt frysningsbeslutet. Innan denna tidsfrist sätts ut skall åklagaren ge den översändande myndigheten möjlighet att uttala sig om tidsfristens längd. Om den översändande myndigheten begär det före utgången av tidsfristen, får åklagaren förlänga tidsfristen.

Åklagaren skall underrätta den översän-

dande myndigheten om tidsfristen och om att de vidtagna verkställighetsåtgärderna hävs vid utgången av tidsfristen, om den inte förlängs.

13 §

Uppskjutande av verkställigheten

Den behöriga åklagaren får skjuta upp verkställigheten av ett frysningsbeslut, om verkställigheten kan inverka menligt på en pågående brottsutredning.

Åklagaren skall utan dröjsmål underrätta den översändande myndigheten om uppskjutandet av verkställigheten och om grunderna för detta, och, om möjligt, om den förväntade varaktigheten för uppskjutandet. Underrättelsen får översändas skriftligen, i form av ett elektroniskt meddelande eller på något annat sätt som gör det möjligt att lägga fram ett skriftligt bevis om underrättelsen.

Då någon grund för uppskjutande inte längre föreligger skall åtgärder för verkställighet av frysningsbeslutet utan dröjsmål vidtas och den översändande myndigheten underrättas om detta på det sätt som avses i 2 mom.

14 §

Hävande av beslut om verkställighet av frysningensbeslut

Den behöriga åklagaren skall upphäva ett i 9 § 1 mom. avsett beslut om verkställighet av ett frysningsbeslut

1) om det framgår att frysningsbeslutet inte kan verkställas i Finland,

2) om egendom inte påträffas,

3) om den med stöd av 12 § 1 mom. utsatta giltighetstiden för verkställighetsåtgärderna har gått ut, eller

4) om begäran om verkställighet av frysningensbeslutet återkallas.

Åklagaren skall innan beslutet upphävs med stöd av 1 mom. 2 punkten ge den översändande myndigheten möjlighet att uttala sig i ärendet.

Om beslutet om verkställighet av frysningensbeslutet upphävs, skall de redan vidtagna verkställighetsåtgärderna återkallas. Åklagaren skall utan dröjsmål underrätta den

översändande myndigheten om sitt hävningsbeslut och om grunderna för detta. Underrättelsen får översändas skriftligen, i form av ett elektroniskt meddelande eller på något annat sätt som gör det möjligt att lägga fram ett skriftligt bevis om underrättelsen.

15 §

Övriga tvångsmedel

Andra tvångsmedel än skingringsförbud, kvarstad eller beslag får användas för att verkställa ett frysningsbeslut på det sätt som det i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (4/1994) och i tvångsmedelslagen föreskrivs i fråga om dessa tvångsmedel.

3 kap.

Sökande av ändring

16 §

Överklagande av verkställighet av frysningsbeslut

Den som ett frysningsbeslut avser kan föra åklagarens beslut enligt 9 § 1 mom. och 12 § 1 mom. till tingsrätten. Tingsrätten skall utan dröjsmål ta upp ärendet till behandling. Vid handläggningen av ärendet iaktas i övrigt i tillämpliga delar 1 kap. 9 § 2 mom. och 4 kap. 13 § i tvångsmedelslagen.

När ett frysningsbeslut verkställs i den ordning som föreskrivs för skingringsförbud och kvarstad, får besvär anföras över utökningsmannens verkställighetsåtgärder i den ordning som föreskrivs i utökningslagen.

Behörig tingsrätt i det fall som avses i 1 och 2 mom. är

1) Helsingfors tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Helsingfors eller Kouvola hovrätts domkrets,

2) Kuopio tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Östra Finlands hovrätts domkrets,

3) Uleåborgs tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Rovaniemi hovrätts domkrets,

4) Tammerfors tingsrätt, om egendom eller bevismaterial som avses i frysningsbeslutet finns inom Åbo eller Vasa hovrätts domkrets.

Beslut av tingsrätten enligt 1 och 2 mom. får överklagas hos hovrätten.

Överklagande enligt denna paragraf hindrar inte verkställighet av frysningsbeslutet, om inte den domstol som behandlar ärendet bestämmer något annat.

17 §

Prövning av materiella grunder

De materiella grunderna för ett frysningsbeslut som utfärdats av en rättslig myndighet i en annan medlemsstat får inte prövas i Finland.

Den behöriga åklagaren skall informera den som frysningsbeslutet avser om sätten att söka ändring i den utfärdande medlemsstaten och till denne överlämna kontaktuppgifter om den myndighet i den utfärdande medlemsstaten som lämnar ytterligare information.

18 §

Underrättelse till den utfärdande staten med anledning av överklagande

Den behöriga åklagaren skall underrätta den rättsliga myndigheten i den översändande medlemsstaten om ändringssökandet och om grunderna för yrkandet. Staten i fråga kan till åklagaren lämna ytterligare information med anledning av detta.

Den översändande myndigheten skall underrättas om utgången av överklagandet.

4 kap.

Översändande av ett i Finland utfärdat frysningsbeslut till en annan medlemsstat för verkställighet

19 §

Behöriga myndigheter

Den åklagare eller domstol som i Finland utfärdat frysningsbeslutet fattar beslut om

översändande av frysningensbeslutet till en annan medlemsstat för verkställighet. Domstolen fattar beslutet om översändande på begäran av den åklagare som är behörig att utföra åtal i det aktuella brottmålet.

Den åklagare som avses i 1 mom. är behörig att fullgöra åklagaruppgifter i samband med översändande av ett frysningensbeslut.

20 §

Översändande av frysningensbeslut till en annan medlemsstat

Ett frysningensbeslut som avses i 2 § i denna lag översänds för verkställighet till den medlemsstat på vars territorium egendom eller bevismaterial finns.

Den åklagare eller domstol som utfärdat ett frysningensbeslut begär verkställighet av beslutet hos en annan medlemsstat genom att översända beslutet eller en kopia av beslutet tillsammans med ett intyg enligt standardformuläret i bilagan till rambeslutet direkt till den behöriga rättsliga myndigheten i staten i fråga. Begäran får översändas skriftligen, i form av ett elektroniskt meddelande eller på något annat sätt som gör det möjligt att lägga fram ett skriftligt bevis om begäran.

21 §

Språk och översättningar

Intyget skall översättas till det officiella språket eller något av de officiella språken i den mottagande medlemsstaten. Om medlemsstaten i fråga har anmält att den även godtar en översättning till något annat av de officiella språken i Europeiska gemenskapernas institutioner, kan intyget översättas till ett språk som medlemsstaten godtar. Ett frysningensbeslut behöver inte översättas.

Den behöriga åklagaren skall vid behov se till att intyget översätts till ett språk som den mottagande staten förutsätter. Centralkriminalpolisen bistår vid översättningen av intyget.

22 §

Begäran om rättslig hjälp efter frysning

Åklagaren eller domstolen skall i samband med en begäran om frysning till myndigheten i den mottagande medlemsstaten också översända

- 1) en begäran om överlämnande av bevismaterialet till Finland,
- 2) en begäran om verkställighet av ett beslut om förverkande, eller
- 3) en begäran om att egendomen skall hållas kvar i den mottagande medlemsstaten i avvaktan på en begäran som avses i 1 eller 2 mom. samt en beräknad tidpunkt för inlämnandet av begäran.

23 §

Underrättelse om upphävande av ett frysningensbeslut

Om ett frysningensbeslut som utfärdats i Finland upphävs eller förfaller, skall den behöriga åklagaren utan dröjsmål underrätta den myndighet som tagit emot begäran om frysning.

5 kap.

Ersättningar

24 §

Betalande av ersättning till en annan medlemsstat

Om en annan medlemsstat enligt sin nationella lagstiftning är ansvarig för skada på grund av ett frysningensbeslut som utfärdats av myndigheter i Finland, skall Finland ersätta denna stat för de skadestånd som betalats ut. I den mån skadan uteslutande beror på den andra statens handlande betalar Finland dock inte ersättning.

Justitieministeriet beslutar om utbetalandet av ersättning.

25 §

Krävande av ersättning av en annan medlemsstat

Om Finland enligt sin nationella lagstiftning är ansvarigt för skada på grund av ett frysningsbeslut som utfärdats av rättsliga myndigheter i en annan medlemsstat, kan Finland kräva att medlemsstaten ersätter Finland för de skadestånd som finska staten betalat ut till den del skadan inte uteslutande beror på de finska myndigheternas handlande.

Justitieministeriet beslutar om krävande av ersättning.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

26 §

Förhållande till andra lagar och internationella förpliktelser

I fråga om rättslig hjälp som avses i denna

lag iakttas utöver det som föreskrivs i denna lag i tillämpliga delar även lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden.

I fråga om rättslig hjälp som avses i denna lag gäller dessutom vad som särskilt avtalats eller föreskrivits om detta.

27 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

28 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 2 augusti 2005. Denna lag tillämpas på frysningsbeslut, som översänds efter ikraftträdandet.

2.

Lag**om ändring av tvångsmedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 3 kap. 3 § i tvångsmedelslagen av den 30 april 1987 (450/1987), sådan denna paragraf lyder delvis ändrad i lag 646/2003, ett nytt 3 mom. och till kapitlets 6 a §, sådan den lyder i lag 10/1994, ett nytt 4 mom. samt till 4 kap. 15 a §, sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt 5 mom. som följer:

3 kap.

Skingsringsförbud och kvarstad

3 §

Tillfälliga åtgärder

Om beslut av en i 1 mom. avsedd åklagare har översänts till en annan medlemsstat i Europeiska unionen som ett frysningsbeslut enligt lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial (/2005), förfaller åtgärden dock endast i det fall att yrkandet om skingsringsförbud eller kvarstad inte har framställts hos domstolen inom en vecka från det att åklagaren informerades om verkställigheten av den tillfälliga åtgärden. Myndigheten i den medlemsstat där verkställighet av den tillfälliga åtgärden begärts skall utan dröjsmål av åklagaren underrättas om att åtgärden har förfallit.

6 a §

Beslut om skingsringsförbud och kvarstad när en främmande stat har begärt rättshjälp

kommit från en medlemsstat i Europeiska unionen och som avses i lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial (/2005) iakttas bestämmelserna i nämnda lag i stället för 1—3 mom.

4 kap.

Beslag

15 a §

Beslut om beslag när en främmande stat har begärt rättshjälp

I fråga om begäran om frysning som inkommit från en medlemsstat i Europeiska unionen och som avses i lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial (/2005) iakttas bestämmelserna i nämnda lag i stället för 1, 2 och 4 mom. I ett sådant fall får en begäran enligt 3 mom. framställas hos domstolen av en åklagare eller av en förundersökningsmyndighet.

I fråga om en begäran om frysning som in-

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 13 § i lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 16 januari 1987 om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder (21/1987) 13 § 3 mom., sådant det lyder i lag 9/1994, som följer:

<p>13 §</p> <p>—————</p> <p>Vid säkerställande av verkställigheten av en förverkandepåföljd enligt denna lag skall tvångsmedelslagen (450/1987), lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden</p>	<p>(4/1994) och lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial (/2005) följas.</p> <p style="text-align: center;">—————</p> <p>Denna lag träder i kraft den 20 .</p>
---	--

—————

4.

Lag**om ändring av 24 och 27 § i lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 20 juni 1963 om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål (326/1963) 24 § och 27 § 1 mom., sådana de lyder i lag 142/2001, som följer:

24 §
 Begäran som avses i 1, 5, 10 och 17 § framställs av vederbörande myndighet i Danmark, Island, Norge och Sverige. Brottspåföljdsverket avgör om begäran som avses i 5, 10 eller 17 § skall bifallas. Rättsregistercentralen fattar beslut om bifall till begäran enligt 1 §.

eller anordnande av i 15 eller 22 § förutsatt övervakning i Danmark, Island, Norge eller Sverige framställs av brottspåföljdsverket. Begäran som avser verkställighet enligt 4 § framställs av rättsregistercentralen.

27 §
 Begäran som avser verkställighet enligt 8 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 13 maj 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Johannes Koskinen*

3.

Lag**om ändring av 13 § i lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 16 januari 1987 om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder (21/1987) 13 § 3 mom., sådant det lyder i lag 9/1994, som följer:

Gällande lydelse

13 §

Vid säkerställande av verkställigheten av en förverkandepåföljd enligt denna lag skall tvångsmedelslagen (450/87) och lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (4/94) iakttas.

Föreslagen lydelse

13 §

Vid säkerställande av verkställigheten av en förverkandepåföljd enligt denna lag skall tvångsmedelslagen (450/1987), lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (4/1994) och lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial (/2005) följas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

RÅDETS RAMBESLUT**av den 22 juli 2003****om verkställighet i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial
2003/577/RIF**

EUROPEISKA UNIONEN HAR ANTAGIT DETTA RAMBESLUT

med beaktande av Fördraget om Europeiska unionen, särskilt artikel 31 a och artikel 34.2 b i detta,

med beaktande av Republiken Frankrikes, Konungariket Sveriges och Konungariket Belgiens initiativ(1),

med beaktande av Europaparlamentets yttrande(2), och

av följande skäl:

(1) Vid sitt möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999 godkände Europeiska rådet principen om ömsesidigt erkännande, som bör utgöra hörnstenen i det rättsliga samarbetet på såväl det civilrättsliga som det straffrättsliga området inom unionen.

(2) Principen om ömsesidigt erkännande bör tillämpas även på beslut som föregår domstolsprövning, särskilt sådana beslut som skulle göra det möjligt för behöriga rättsliga myndigheter att snabbt säkra bevismaterial och beslagta egendom som lätt kan flyttas.

(3) Rådet antog den 29 november 2000 i enlighet med slutsatserna från Tammerfors ett åtgärdsprogram för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar i brottmål, där antagandet av ett instrument för tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande när det gäller frysning av bevismaterial och egendom gavs högsta prioritet (åtgärderna 6 och 7).

(4) Samarbete mellan medlemsstaterna på grundval av principen om ömsesidigt erkännande och omedelbar verkställighet av rättsliga avgöranden förutsätter förtroende för att de beslut som skall erkännas och verkställas alltid kommer att fattas i enlighet med principerna om laglighet, subsidiaritet och proportionalitet.

(5) Rättigheter som beviljas parterna eller berörda tredje parter i god tro bör bibehållas.

(1) EGT C 75, 7.3.2001, s. 3.

(2) Yttrandet avgivet den 11 juni 2002 (ännu ej offentliggjort i EUT).

(6) Detta rambeslut respekterar de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns i artikel 6 i fördraget och som återspeglas i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt kapitel VI i denna. Inget i detta rambeslut får tolkas som ett förbud att vägra att frysa egendom om vilken ett beslut om frysning har utfärdats, om det finns anledning att av objektiva skäl tro att beslutet om frysning utfärdas för att lagföra eller straffa en person på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning, eller att denna persons ställning kan skadas av något av dessa skäl.

Detta rambeslut hindrar inte en medlemsstat från att tillämpa sina konstitutionella regler om prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

RÄCKVIDD

Artikel 1

Syfte

Syftet med rambeslutet är att fastställa regler för när en medlemsstat skall erkänna och verkställa på sitt territorium ett beslut om frysning som utfärdats av en rättslig myndighet i en annan medlemsstat i samband med ett straffrättsligt förfarande. Detta rambeslut påverkar inte skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna i artikel 6 i fördraget.

Artikel 2

Definitioner

I detta rambeslut avses med

- a) utfärdande stat: den medlemsstat där en rättslig myndighet enligt definition i den utfärdande statens lagstiftning har fattat, giltigförklarat eller på något sätt bekräftat ett beslut om frysning i samband med ett straffrättsligt förfarande,
- b) verkställande stat: den medlemsstat på vars territorium egendomen eller bevismaterialet befinner sig,
- c) beslut om frysning: varje åtgärd som

vidtas av en behörig rättslig myndighet i den utfärdande staten i syfte att tillfälligt hindra förstöring, omvandling, flyttning, överföring eller överlåtelse av sådan egendom som kan omfattas av förverkande eller utgöra bevismaterial,

d) egendom: all slags egendom, materiell eller immateriell, lös eller fast egendom, samt juridiska handlingar eller urkunder som styrker äganderätt eller annan rätt till sådan egendom, som den behöriga rättsliga myndigheten i den utfärdande staten anser

- utgöra vinning av ett brott som avses i artikel 3 eller helt eller delvis motsvara värdet av denna vinning, eller

- utgöra hjälpmedel eller föremål för ett sådant brott,

e) bevismaterial: föremål, dokument eller data som kan läggas fram som bevismaterial i brottmål som gäller ett sådant brott som avses i artikel 3.

Artikel 3

Brott

1. Detta rambeslut skall tillämpas på sådana beslut om frysning som utfärdas i syfte att

- a) säkra bevismaterial, eller
- b) senare förverka egendom.

2. Vid följande brott, så som de definieras i den utfärdande statens lagstiftning, skall det, om de enligt den utfärdande statens lagstiftning är belagda med fängelsestraff på minst

tre år, inte krävas någon kontroll av huruvida dubbel straffbarhet föreligger:

- Deltagande i en kriminell organisation.
- Terrorism.
- Människohandel.
- Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi.
- Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen.
- Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen.
- Korruption.
- Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intresse.
- Penningtvätt.
- Penningförfalskning inklusive förfalskning av euron.
- IT-brottslighet.
- Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter.
- Hjälp till olovlig inresa och olovlig vistelse.
- Mord, grov misshandel.
- Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader.
- Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan.
- Rasism och främlingsfientlighet.
- Organiserad stöld och väpnat rån.
- Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk.
- Svindleri.
- Beskyddarverksamhet och utpressning.
- Förfalskning och piratkopiering.
- Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar.
- Förfalskning av betalningsmedel.
- Olaglig handel med hormonsubstanser och andra tillväxsubstanser.
- Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen.
- Handel med stulna fordon.
- Våldtäkt.
- Mordbrand.
- Brott som omfattas av den internationella brottmålsdomstolens behörighet.
- Kapning av flygplan eller fartyg.
- Sabotage.

3. Rådet får, efter att ha hört Europaparlamentet i enlighet med artikel 39.1 i fördraget, när som helst enhälligt besluta att lägga till andra typer av brott i förteckningen i punkt 2. Mot bakgrund av kommissionens rapport enligt artikel 14 i detta rambeslut skall rådet bedöma om förteckningen bör utvidgas eller ändras.

4. När det gäller fall som inte omfattas av punkt 2 får den verkställande staten som villkor för erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning i de syften som anges i 1 a ställa att de gärningar för vilka beslutet har utfärdats skall utgöra ett brott enligt den statens lagstiftning, oberoende av brottsrekvisit eller brottets rättsliga rubricering enligt den utfärdande statens lagstiftning.

När det gäller fall som inte omfattas av punkt 2 får den verkställande staten som villkor för erkännande och verkställighet av ett beslut om frysning i de syften som anges i 1 b ställa att de gärningar för vilka beslutet har utfärdats skall utgöra ett brott som enligt den statens lagstiftning möjliggör sådan frysning, oberoende av brottsrekvisit eller brottets rättsliga rubricering enligt den utfärdande statens lagstiftning.

AVDELNING II

FÖRFARANDE FÖR VERKSTÄLLIGHET AV BESLUT OM FRYSNING

Artikel 4

Översändande av beslut om frysning

1. Ett beslut om frysning enligt detta rambeslut skall, tillsammans med det intyg som avses i artikel 9, översändas av den rättsliga myndighet som fattat beslutet direkt till den behöriga rättsliga myndighet som är behörig att verkställa det, på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning, så att den verkställande staten kan fastställa äktheten.

2. Förenade kungariket och Irland får var för sig före den tidpunkt som avses i artikel 14.1 i en förklaring meddela att beslutet om frysning samt intyget skall sändas via en central myndighet eller myndigheter som landet skall ange i förklaringen. Varje sådan för-

klaring får när som helst ändras genom en ytterligare förklaring eller återtas. Varje förklaring eller återtagande skall deponeras vid rådets generalsekretariat och anmälas till kommissionen. Dessa medlemsstater får när som helst genom en ytterligare förklaring begränsa en sådan förklarings räckvidd i syfte att ge punkt 1 större verkan. De skall göra så när bestämmelserna om ömsesidig rättslig hjälp i tillämpningskonventionen till Schengenavtalet sätts i kraft för dem.

3. Om den rättsliga myndighet som är behörig för verkställighet inte är känd, skall den rättsliga myndigheten i den utfärdande staten göra all utredning, inklusive via det europeiska rättsliga nätverkets kontaktpunkter⁽³⁾, för att få information från den verkställande staten.

4. Om den rättsliga myndighet i den verkställande staten som tar emot ett beslut om frysning inte är behörig att erkänna beslutet och att vidta de åtgärder som krävs för dess verkställighet, skall den självant utöversända beslutet om frysning till den behöriga rättsliga myndigheten för verkställighet och underrätta den rättsliga myndighet i den utfärdande staten som utfärdat beslutet.

Artikel 5

Erkännande och omedelbar verkställighet

1. De behöriga rättsliga myndigheterna i den verkställande staten skall erkänna sådana beslut om frysning som översänds i enlighet med artikel 4 utan att ytterligare formaliteter krävs och omgående vidta de åtgärder som behövs för omedelbar verkställighet på samma sätt som för ett beslut om frysning som fattas av en myndighet i den verkställande staten, såvida inte denna myndighet beslutar att åberopa något av skälen för icke-erkännande eller icke-verkställighet enligt artikel 7 eller något av skälen för att skjuta upp verkställigheten enligt artikel 8.

(3) Gemensam åtgärd 98/428/RIF av den 29 juni 1998 om inrättande av ett europeiskt rättsligt nätverk (EGT L 191, 7.7.1998, s. 4).

När det måste säkerställas att bevismaterialet är giltigt, skall den rättsliga myndigheten i den verkställande staten också följa de formaliteter och förfaranden som uttryckligen anges av den behöriga rättsliga myndigheten i den utfärdande staten vid verkställigheten av beslutet om frysning, såvida dessa formaliteter och förfaranden inte strider mot grundläggande rättsprinciper i den verkställande staten.

En rapport om verkställighet av beslutet om frysning skall utan dröjsmål avges till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning.

2. Alla ytterligare beslut om tvångsåtgärder som blir nödvändiga genom beslutet om frysning skall fattas i enlighet med de förfaranderegler som gäller i den verkställande staten.

3. De behöriga rättsliga myndigheterna i den verkställande staten skall fatta beslut och meddela att beslut om frysning har fattats så snart som möjligt och, där så är praktiskt möjligt, inom 24 timmar från mottagandet av beslutet om frysning.

Artikel 6

Frysningens varaktighet

1. Egendomen skall förbli fryst i den verkställande staten tills denna har svarat slutgiltigt på en ansökan som gjorts enligt artikel 10.1 a eller 10.1 b.

2. Den verkställande staten får dock, efter samråd med den utfärdande staten, i enlighet med sin nationella lagstiftning och praxis fastställa lämpliga villkor mot bakgrund av omständigheterna i ärendet för att begränsa den tid under vilken egendomen skall vara fryst. Om den i enlighet med dessa villkor avser att häva åtgärden, skall den underrätta den utfärdande staten om detta och ge den möjlighet att lämna synpunkter.

3. De rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten skall utan dröjsmål underrätta motsvarande myndigheter i den verkställande staten om beslutet om frysning har hävts.

Under dessa omständigheter skall den verkställande staten ansvara för att åtgärden hävs så snart som möjligt.

Artikel 7

Skäl för icke-erkännande eller icke-verkställighet

1. De behöriga rättsliga myndigheterna i den verkställande staten får vägra att erkänna eller verkställa beslutet om frysning endast om

a) intyget enligt artikel 9 saknas eller är ofullständigt eller uppenbarligen inte motsvarar beslutet om frysning,

b) det enligt den verkställande statens lagstiftning föreligger immunitet eller privilegier som gör det omöjligt att verkställa beslutet om frysning,

c) det omedelbart framgår av uppgifterna i intyget att rättsligt bistånd enligt artikel 10 för det brott för vilket beslutet om frysning har utfärdats skulle inkräkta på principen *ne bis in idem* (inte två gånger för samma sak),

d) i något av de fall som anges i artikel 3.4, den gärning som ligger till grund för beslutet om frysning inte innebär något brott mot lagen i den verkställande staten; när det gäller skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner får dock verkställighet av beslutet om frysning inte vägras av det skälet att den verkställande statens lagstiftning inte föreskriver samma typ av skatter eller avgifter eller att den inte innehåller samma slags bestämmelser om skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner som den utfärdande statens lagstiftning.

2. När det gäller punkt 1 a, får den behöriga rättsliga myndigheten

a) föreskriva en tidsfrist för att lämna in eller komplettera eller korrigera intyget,

b) godta ett likvärdigt dokument, eller

c) om myndigheten anser sig ha fått till-

räckliga upplysningar, befria den utfärdande rättsliga myndigheten från kravet.

3. Beslut om att vägra erkännande eller verkställighet skall fattas och anmälas till de behöriga rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten utan dröjsmål och på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning.

4. Om det i praktiken är omöjligt att verkställa beslutet om frysning på grund av att egendomen eller bevismaterialet har försvunnit, förstörts, inte kan återfinnas på den plats som anges i intyget eller om platsen där egendomen eller bevismaterialet finns inte har angetts tillräckligt exakt, trots att den utfärdande staten konsulterats, skall de behöriga rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten likaså underrättas utan dröjsmål.

Artikel 8

Skäl för att skjuta upp verkställigheten

1. Den behöriga rättsliga myndigheten i den verkställande staten får skjuta upp verkställigheten av ett beslut om frysning som översänts enligt artikel 4

a) om verkställigheten kan inverka menligt på en pågående brottsutredning, så länge den anser det rimligt,

b) om egendomen eller bevismaterialet redan omfattas av ett beslut om frysning i ett straffrättsligt förfarande, till dess att beslutet om frysning har hävts,

c) om vid ett beslut om frysning i ett straffrättsligt förfarande av egendom som senare skall förverkas, egendomen redan omfattas av ett beslut om frysning som utfärdats i samband med andra förfaranden i den verkställande staten och tills det beslutet har hävts. Detta led skall dock endast tillämpas om ett sådant beslut har prioritet över senare nationella beslut om frysning vid straffrättsliga förfaranden enligt den nationella lagstiftningen.

2. En anmälan om att verkställigheten av beslutet om frysning har skjutits upp, med

uppgift om skälet till att verkställigheten skjutits upp och, om möjligt, hur länge den förväntas bli uppskjuten, skall utan dröjsmål göras till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning.

3. Så snart skälet för uppskjutandet inte längre föreligger, skall den behöriga rättsliga myndigheten i den verkställande staten utan dröjsmål vidta de åtgärder som behövs för verkställighet av beslutet om frysning och underrätta den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om detta på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning.

4. Den behöriga rättsliga myndigheten i den verkställande staten skall underrätta den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om varje annan tvångsåtgärd som egendomen i fråga kan beröras av.

Artikel 9

Intyg

1. Intyget, för vilket ett standardformulär återges i bilagan, skall undertecknas av den behöriga rättsliga myndigheten i den utfärdande stat som har beslutat om åtgärden, och denna myndighet skall intyga att uppgifterna i intyget är riktiga.

2. Intyget skall översättas till det officiella språket eller något av de officiella språken i den verkställande staten.

3. Varje medlemsstat får, när detta ramslut antas eller vid en senare tidpunkt, genom en förklaring som skall deponeras hos rådets generalsekretariat förklara att den kommer att godta en översättning till ett annat eller flera andra av Europeiska gemenskapernas institutioners officiella språk.

Artikel 10

Efterföljande hantering av den frysta egendomen

1. Det översändande som avses i artikel 4

a) skall åtföljas av en ansökan om överlämnande av bevismaterialet till den utfärdande staten, eller

b) skall åtföljas av en ansökan om förverkande som antingen kräver verkställighet av ett beslut om förverkande som har fattats i den utfärdande staten, eller förverkande i den verkställande staten och efterföljande verkställighet av ett sådant beslut, eller

c) skall i intyget innehålla en instruktion om att egendomen skall hållas kvar i den verkställande staten i avvaktan på en ansökan enligt a eller b. Den utfärdande staten skall i intyget ange (den beräknade) tidpunkten för inlämnandet av denna ansökan. Artikel 6.2 skall tillämpas.

2. Ansökningar enligt punkt 1 a och b skall lämnas in av den utfärdande staten och handläggas av den verkställande staten i enlighet med de regler som är tillämpliga på ömsesidig rättslig hjälp i brottmål och de regler som är tillämpliga på internationellt samarbete som rör förverkande.

3. Med undantag från de regler om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål som anges i punkt 2 får den verkställande staten dock inte avslå ansökningar som avses i punkt 1 a på grund av att dubbel straffbarhet inte föreligger, om ansökan avser brott enligt artikel 3.2 och brotten medför fängelsestraff på minst tre år i den utfärdande staten.

Artikel 11

Rättsmedel

1. Medlemsstaterna skall införa nödvändiga bestämmelser för att säkerställa att alla berörda parter, inbegripet tredje part i god tro, har tillgång till rättsmedel utan suspensiv effekt mot beslut om frysning som verkställts enligt artikel 5 för att bevara sina legitima rättigheter. Talan skall väckas vid domstol i den utfärdande staten eller i den verkställande staten i enlighet med den nationella lagstiftningen i respektive stat.

2. Grunden för ett beslut om frysning får

prövas endast i talan som väckts vid en domstol i den utfärdande staten.

3. Om talan väcks i den verkställande staten, skall den rättsliga myndigheten i den utfärdande staten informeras om detta och på vilka grunder talan väckts, så att den kan framföra de argument som den bedömer vara nödvändiga. Den skall informeras om utgången av processen.

4. Den utfärdande och den verkställande staten skall vidta nödvändiga åtgärder för att underlätta för de personer som avses i punkt 1 att utöva sin rätt att väcka talan, särskilt genom att tillhandahålla berörda parter nödvändiga uppgifter.

5. Den utfärdande staten skall se till att tidsgränserna för utövandet av rätten att väcka talan enligt punkt 1 tillämpas på ett sätt som garanterar att de berörda parterna har tillgång till ett effektivt rättsmedel.

Artikel 12

Ersättning

1. Om den verkställande staten enligt sin lagstiftning är ansvarig för skada som orsakats någon av de parter som avses i artikel 11 på grund av verkställighet av ett beslut om frysning som översänts till denna enligt artikel 4, skall den utfärdande staten, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 11.2, ersätta den verkställande staten för skadestånd som i kraft av detta ansvar betalats ut till den berörda parten, utom om och i den mån skadan eller en del av skadan uteslutande beror på den verkställande statens agerande.

2. Punkt 1 skall inte påverka tillämpningen av medlemsstaternas nationella lagstiftning om fysiska eller juridiska personers anspråk på skadeersättning.

AVDELNING III

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 13

Territoriell tillämpning

Detta rambeslut skall tillämpas på Gibraltar.

Artikel 14

Genomförande

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i detta rambeslut före den 2 augusti 2005.

2. Senast vid denna tidpunkt skall medlemsstaterna till rådets generalsekretariat och kommissionen överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med deras nationella lagstiftning. På grundval av en rapport utarbetad med hjälp av denna information och en skriftlig rapport från kommissionen, skall rådet före den 2 augusti 2006 bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har följt bestämmelserna i detta rambeslut.

3. Rådets generalsekretariat skall underrätta medlemsstaterna och kommissionen om alla förklaringar som görs i enlighet med artikel 9.3.

Artikel 15

Ikraftträdande

Detta rambeslut träder i kraft samma dag som det offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning.

Utfärdat i Bryssel den 22 juli 2003.

På rådets vägnar
Ordförande
G. ALEMANN